

Partnerstwo

Zobowiązanie do Umowy
nr XIII/1

Wzrost m. 1 do mocy 2000W
nr 000/M-6953-UNR100 06/15
z dn. 10/05/2016r.

Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2014-2020

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo dla rozwoju”

22.12.2015r.

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

Za zgodność z oryginałem
nr 1-61
Główny Specjalista
Referatu Wdrażania PROW
działu Terenów Wiejskich
Iwona
Śląskie.
Pozytywna energia

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.
Instytucja Zarządzająca PROW 2014 - 2020 - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
Zadanie realizowane przez LGD „Partnerstwo dla Rozwoju” w ramach inicjatywy LEADER w zakresie poddziałania
19.2
„Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”,
objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Rozdział I CHARAKTERYSTYKA LGD

I.1. Nazwa i forma prawna LGD

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „PARTNERSTWO DLA ROZWOJU”, założone 13 grudnia 2007 roku, działające na obszarze sąsiadujących gmin: Pietrowice Wielkie i Rudnik, w maju 2015 roku zasiliło swoje szeregi członkami nowych gmin. W tej chwili obejmuje więc obszar gmin: Krzanowice, Kuźnia Raciborska, Nędza, Pietrowice Wielkie i Rudnik. Stowarzyszenie posiada osobowość prawną, zostało wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000299085, swoją siedzibę ma w Pietrowicach Wielkich.

Przystąpienie trzech nowych gmin do LGD „Partnerstwo dla Rozwoju” poprzedzone było wieloma spotkaniami przedstawicieli LGD i władz potencjalnych gmin członkowskich, które miały na celu przybliżenie idei tworzenia i funkcjonowania Lokalnych Grup Działania. W efekcie partnerskich rozmów doszło do przystąpienia 3 gmin do Stowarzyszenia LGD, które pozostało przy niezmienionej, pierwotnej nazwie „PARTNERSTWO DLA ROZWOJU”, co zostało przegłosowane na Walnym Zgromadzeniu Stowarzyszenia w dniu 30.05.2015 r. Władzami Stowarzyszenia są: Walne Zgromadzenie Członków, Zarząd, Rada jako organ decyzyjny oraz Komisja Rewizyjna.

I.2. Obszar

W skład LGD „Partnerstwo dla Rozwoju” wchodzi 5 gmin: Krzanowice, Kuźnia Raciborska, Nędza, Pietrowice Wielkie i Rudnik. Wszystkie gminy należą administracyjnie do powiatu raciborskiego, województwa śląskiego. Dane dotyczące powierzchni i liczby mieszkańców poszczególnych gmin ilustruje poniższa tabela:

Gmina	Liczba ludności	Powierzchnia w km ²
Krzanowice	5 864	47
Kuźnia Raciborska	12 008	127
Nędza	7 330	57
Pietrowice Wielkie	6 897	68
Rudnik	5 157	74
RAZEM	37 256	373

Powierzchnia i liczba mieszkańców gmin członkowskich LGD „Partnerstwo dla Rozwoju”. Dane na dzień 31.12.2013r.

I.3 Mapa obszaru objętego LSR

Mapa obszaru objętego LSR z zaznaczeniem granic poszczególnych gmin, obrazująca spójność przestrzenną obszaru LGD „Partnerstwo dla Rozwoju”

1.4 Opis procesu tworzenia partnerstwa

Budowanie partnerstwa było wieloetapowym procesem, finałem którego było, na bazie współpracy partnerskiej gmin założycielskich: Pietrowice Wielkie i Rudnik, powołanie na członków LGD „Partnerstwo dla Rozwoju”, trzech nowych gmin: Krzanowice, Kuźnia Raciborska i Nędza.

Przystąpienie nowych gmin członkowskich poprzedzone było zebraniem wiejskimi z mieszkańcami oraz wieloma spotkaniami z aktywnymi i aktywizującymi grupami w każdej z gmin, radnymi, sołtysami, mającymi na celu pokazanie celowości członkostwa w LGD i wskazania wspólnego oddolnego działania jako ogromnej szansy dla rozwoju lokalnego. Wszystkie spotkania były okazją do zaprezentowania nowym gminom partnerskim osiągnięć dotychczasowych członków LGD i podzielenia się ich doświadczeniem na polu wdrażania podejścia LEADER w latach 2007-2013. Była więc możliwość, aby pokazać jak rozwinęto infrastrukturę sportową, turystyczną i rekreacyjną terenu LGD, poprzez remonty, budowę i wyposażenie budynków LKS, sal gimnastycznych, montaż gablot turystyczno-informacyjnych, utworzenie Zielonych Centrów wsi, jako miejsc wypoczynkowo-piknikowych dla turystów i mieszkańców. Wspierane były inicjatywy na rzecz krzewienia kultury fizycznej, m.in.: biegi uliczne, biegi na łyżworolkach, szkoła żeńskiej piłki ręcznej, obozy sportowe i strażacko-turystyczne, zawody w zapasach. Zadbano o miejsca integracji społecznej poprzez prace remontowe i wyposażenie świetlic wiejskich oraz organizowanie imprez integracyjnych dla mieszkańców terenu LGD, spośród których warto wspomnieć o majówce konnej, świętach plonu, Hubertusie, „Skuterowym zawrocie głowy”, gali przedsiębiorczości. Wsparcie finansowe i doradcze zaowocowało utworzeniem nowych miejsc pracy w pizzerii VEGAS.

Łącznie w okresie 2007 – 2013, w ramach konkursów wykorzystano środki finansowe na działanie „Odnowa i rozwój wsi” – w wysokości 1.053.930,31 zł., działanie „Małe projekty” – 262.296,13 zł., „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” – 44.732,00 zł.

Również gminy – kandydatki na członków - podzieliły się doświadczeniem w zakresie realizacji operacji podobnych w zakresie do realizowanej dotychczas LSR w poprzednim okresie programowania.

Każda z gmin, spośród pracowników Urzędu Gminy/Miasta, wytypowała jedną osobę do koordynacji zadań związanych z uczestnictwem w LGD. W ten sposób zapewniony został poprawny przekaz informacji wewnętrznych z biura LGD do władz gmin członkowskich, jak również pomiędzy członkami LGD.

Bardzo istotnym efektem rozwijania partnerskiej współpracy było wspólne opracowanie Lokalnej Strategii Rozwoju, przewidzianej do realizacji w latach 2014-2020. Strategię opracowywano w sposób partnerski z dużym zaangażowaniem przedstawicieli lokalnej społeczności. Pierwszym etapem jej tworzenia było 5 przeprowadzonych spotkań w formie konsultacji społecznych z mieszkańcami, w pięciu gminach zrzeszonych w LGD „Partnerstwo dla Rozwoju” (Gmina Krzanowice w dniu 01.10.2015, Gmina Pietrowice Wielkie - 07.10.2015, Gmina Rudnik - 08.10.2015, Gmina Nędza - 14.10.2015, Gmina Kuźnia Raciborska - 15.10.2015). Do konsultacji zaproszono kilka istotnych grup społecznych: mieszkańcy – pierwszy i zasadniczy podmiot konsultacji, jednostki samorządu terytorialnego oraz ich jednostki pomocnicze, organizacje pozarządowe- niezwykle ważny adresat konsultacji społecznych z racji znaczącego udziału niemalże we wszystkich dziedzinach życia społeczno-gospodarczego gmin i ich mieszkańców, inne podmioty np. parafie, wspólnoty. Osoby te, w czasie spotkań konsultacyjnych zdefiniowały potrzeby i problemy obszaru objętego LSR. Ankiety, pomagające w określeniu potrzeb, dostępne były nie tylko na spotkaniach konsultacyjnych, ale również w biurze LGD.

Dodatkowo w dniach 19-20.11.2015 zorganizowany został wyjazd warsztatowy lokalnych liderów partnerskich gmin, gdzie pod okiem animatora uczestnicy analizowali słabe i mocne strony całego obszaru LGD „Partnerstwo dla Rozwoju”, mieli również okazję zapoznać się z przykładami dobrych praktyk stosowanych w innych LGD.

I. 5 Opis struktury LGD

Stowarzyszenie jest otwarte na wszystkich mieszkańców 5 gmin członkowskich, którzy zadeklarują chęć aktywnego włączenia się w realizację jego celów statutowych. Rozszerzanie składu partnerstwa to z jednej strony procedury formalne związane z przyjmowaniem nowych członków, a z drugiej strony – działania podejmowane przez władze Stowarzyszenia w celu pozyskania nowych członków, takie jak:

- informacje w lokalnej prasie na temat działalności Stowarzyszenia,
- spotkania i szkolenia dla mieszkańców obszaru na temat podejścia Leader i roli

Stowarzyszenia w jego wdrażaniu.

Procedury formalne dotyczące przyjmowania członków określa statut. Zgodnie z nim każda osoba lub podmiot zainteresowany uzyskaniem członkostwa w Stowarzyszeniu jest zobowiązany złożyć pisemną deklarację o chęci przystąpienia do Lokalnej Grupy Działania jako członek zwyczajny lub wspierający. Zarząd rozpatruje złożone oświadczenie i decyduje o przyjęciu w poczet członków Stowarzyszenia w drodze uchwały podjętej zwykłą większością głosów. W przypadku decyzji odmownej Zarząd pisemnie powiadamia kandydata o odmowie przyjęcia, podając przyczyny odmowy przyjęcia oraz wskazując możliwość odwołania się od decyzji Zarządu do Walnego Zebrania Członków. Uchwała Walnego Zebrania w tym przedmiocie jest ostateczna.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo dla Rozwoju” na dzień 30.05.2015r. liczy 42 członków zwyczajnych reprezentujących wszystkie trzy sektory: społeczny, publiczny i gospodarczy.

Wykaz nowych członków Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo dla Rozwoju”

L.p.	Podmiot	Sektor
1	Gmina Krzanowice	publiczny
2	Oddział Gminny Związku OSP	społeczny
3	Elpeko	gospodarczy
4	Irena Duda	społeczny
5	Gmina Kuźnia Raciborska	publiczny
6	Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych Babiniec	społeczny
7	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Maximus	gospodarczy
8	Kowol Bernard	społeczny
9	Gmina Nędza	publiczny
10	Stowarzyszenie Wędkarstwa Sportowego "Babiczek"	społeczny
11	DEKMAL	gospodarczy
12	Maria Zoń	społeczny

13	Gmina Pietrowice Wielkie	publiczny
14	OSP Pietrowice Wielkie	społeczny
15	Bieżnikowanie opon, Wulkanizacja, Sprzedaż opon Andrzej Olbrich	gospodarczy
16	Gmina Rudnik	publiczny
17	Fundacja Gniazdo	społeczny
18	Usługi pogrzebowe Kiteł Sylwia	gospodarczy
19	Edyta Reichel	społeczny
20	Joanna Galas	społeczny
21	Dominika Rudzka	społeczny
22	Gminne Stowarzyszenie „Uczniowski Klub Sportowy”	społeczny

Członkowie LGD od roku 2007

L.p.	Imię i nazwisko lub nazwa	Sektor
1.	Dariusz Herud	społeczny
2.	Jan Deńca	społeczny
3.	Gabriela Burdzik	społeczny
4.	Stefania Pendzialek	społeczny
5.	Anna Reichel	społeczny
6.	Klaudiusz Weiner	społeczny
7.	Joachim Wieczorek	społeczny
8.	Gerard Fitzon	gospodarczy
9.	Józef Kostka	społeczny
10.	Marek Górkiewicz	społeczny
11.	Cecylia Pawlasek	społeczny

12.	Gerard Bula	społeczny
13.	Antoni Gincel	gospodarczy
14.	Małgorzata Niewiera	gospodarczy
15.	Elżbieta Hermet	społeczny
16.	Dorota Jarosz	społeczny
17.	Magdalena Malcharczyk	gospodarczy
18.	Ochotnicza Straż Pożarna w Lekar- towie	społeczny
19.	Zakład Opieki „SENIOR” Jasny & Parys Sp. Jawna	gospodarczy
20.	Regina Malcharczyk	gospodarczy
21.	Gabriela Seidel	społeczny

Jak wynika z powyższego wykazu w składzie LGD „PARTNERSTWO DLA ROZWOJU” jest 5 członków reprezentujących sektor publiczny, 26 członków reprezentujących sektor społeczny (w tym mieszkańcy) i 11 członków reprezentujących sektor gospodarczy.

Spośród członków LGD, podczas Walnego Zebrania Członków w dniu 17.12.2015 roku, wyłoniono skład nowego Zarządu:

Lp.	Imię i Nazwisko	Gmina	Sektor	Grupa interesu
1	Gmina Pietrowice Wielkie/Andrzej Wawrzynek Wójt	Pietrowice Wielkie	publiczny	publiczna
2	Gmina Rudnik/Alojzy Pieruszką Wójt	Rudnik	publiczny	publiczna
3	Gmina Nędza/Anna Iskała Wójt	Nędza	publiczny	publiczna
4	Celina Nowakowska	Kuźnia Raciborska	społeczny	społeczna
5	Grzegorz Zamborski	Nędza	społeczny	społeczna
6	Ewelina Daniszewska	Krzanowice	społeczny	gospodarcza
7	Regina Malcharczyk	Pietrowice Wielkie	gospodarczy	gospodarcza

Lp.	sektor	% udziału w sektorze	% udział w grupie interesu
1	publiczny	42,86	42,86
2	społeczny	42,86	14,28
3	gospodarczy	14,28	42,86

	Suma:	100,00	100,00

Jak wskazuje powyższa tabela, żadna z grup interesu nie posiada w Zarządzie zdecydowanej większości, co z pewnością wpłynie na obiektywność decyzji Zarządu.

I.6. Struktura Rady pełniącej rolę organu decyzyjnego LGD

Rada jest jednym ze statutowych organów LGD „Partnerstwo dla Rozwoju”. Głównym zadaniem Rady jest wybór operacji oraz ustalenie kwoty wsparcia, zgodnie z zapisami art. 4 ust. 3 pkt 4 Ustawy z dnia 20 lutego 2015r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności i art. 34 ust.3 lit. f rozporządzenia UE Nr 1303/2013 z 17 grudnia 2013r., które mają być realizowane w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju. Rada składa się z 7 członków, którzy zostali wybrani przez Walne Zebranie Członków na posiedzeniu w dniu 17 grudnia 2015 roku. Wtedy też członkowie Rady, na pierwszym posiedzeniu, wybrali spośród siebie przewodniczącego i wiceprzewodniczącego.

Skład Rady LGD „PARTNERSTWO DLA ROZWOJU”

Lp.	Imię i nazwisko	Gmina	Sektor	Grupa interesu
1	Gmina Krzanowice/Andrzej Strzedulla Burmistrz	Krzanowice	Publiczny	Publiczna
2	Gmina Kuźnia Raciborska/Paweł Macha Burmistrz	Kuźnia Raciborska	Publiczny	Publiczna
3	Joanna Galas	Nędza	Społeczny	Społeczna
4	Dominika Rudzka (poniżej 35 roku życia)	Kuźnia Raciborska	Społeczny	Społeczna
5	Adam Wajda	Pietrowice Wielkie	Społeczny	Publiczna
6	Roman Pelka	Krzanowice	Gospodarczy	Gospodarcza
7	Sylwia Kiteł	Rudnik	Gospodarczy	Gospodarcza

Lp.	sektor	% udziału w sektorze	% udział w grupie interesu
1	publiczny	28,57	42,86
2	społeczny	42,86	28,57
3	gospodarczy	28,57	28,57
	Suma:	100,00	100,00

Struktura Rady przedstawia się następująco:

I. Sektor publiczny 28,57% składu Rady stanowią:

Andrzej Strzedulla - Gmina Krzanowice,
Paweł Macha –Gmina Kuźnia Raciborska,

II. Sektor społeczny 42,86% składu Rady stanowią:

Joanna Galas – Gmina Nędza,
Dominika Rudzka – Gmina Kuźnia Raciborska,
Adam Wajda – Gmina Pietrowice Wielkie,

III. Sektor gospodarczy 28,57% składu Rady stanowią:

Roman Pelka – Gmina Krzanowice
Sylwia Kiteł- Gmina Rudnik.

Przeprowadzona analiza składu Rady ukazuje, że żadna z grup interesu nie posiada więcej niż 49% praw głosu, nie ma też grupy interesu, mającej większość praw głosu. Na podstawie Rejestru interesu, który powstał na podstawie oświadczeń składanych przez wybranych członków Rady, zdiagnozowano grupę interesu, jaką jest grupa sektora publicznego.

I.7. Charakterystyka rozwiązań stosowanych w procesie decyzyjnym

Zasady funkcjonowania Rady określa Regulamin Rady uchwalony przez Walne Zebranie Członków na posiedzeniu w dniu 17 grudnia 2015r. Regulamin ten stanowi Załącznik nr ..... do wniosku o wybór LGD „Partnerstwo dla Rozwoju” do realizacji LSR.

Pracą Rady kieruje jej Przewodniczący albo, w jego zastępstwie, Wiceprzewodniczący. Przed rozpatrywaniem każdego wniosku na wezwanie Przewodniczącego każdy członek Rady składa pisemne oświadczenie o tym, że nie zachodzą okoliczności, które mogłyby wywoływać wątpliwości co jego bezstronności podczas oceny wniosku, a w szczególności:

1. nie jest Wnioskodawcą rozpatrywanego wniosku oraz nie brał udziału w przygotowaniu wniosku,
2. nie pozostaje z Wnioskodawcą lub członkami władz Wnioskodawcy w związku małżeńskim ani w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej,
3. nie jest członkiem Wnioskodawcy, członkiem władz Wnioskodawcy ani przedstawicielem Wnioskodawcy w LGD „Partnerstwo dla Rozwoju”,
4. nie pozostaje w stosunku pracy lub zlecenia z Wnioskodawcą ani innego rodzaju zależnościach służbowych z Wnioskodawcą.

Członków Rady, którzy nie złożą oświadczenia o bezstronności, Przewodniczący wyłącza z udziału w rozpatrywaniu danego wniosku.

Postępowanie Rady dotyczące oceny zgodności operacji z LSR oraz wyboru operacji do finansowania odbywa się zgodnie z procedurą opisaną w rozdziale VI niniejszej Lokalnej Strategii Rozwoju. Uchwały Rady podejmowane są bezwzględną większością głosów 50% + 1.

I.8. Funkcjonowanie LGD – dokumenty regulujące

Funkcjonowanie LGD „Partnerstwo dla Rozwoju” regulują następujące dokumenty wewnętrzne:

1. Statut Stowarzyszenia LGD:

- określa cele i zasady działania Stowarzyszenia,
- jego wewnętrzną organizację,
- prawa, obowiązki członków Stowarzyszenia,
- władze Stowarzyszenia, sposób ich wybierania i ich kompetencje.

Uchwalanie statutu i jego zmian należy do kompetencji Walnego Zebrania Członków LGD.

2. Regulamin organu decyzyjnego (Rady):

- określa rolę Rady w strukturach LGD
- szczegółowo określa jej kompetencje oraz zasady działania w zakresie wyboru operacji do realizacji

Zatwierdzenie Regulaminu Rady oraz jego zmian należy do kompetencji Walnego Zebrania Członków LGD.

3. Regulamin biura LGD

- Określa strukturę organizacyjną biura,
- Szczegółowy zakres kompetencji, praw i obowiązków pracowników biura LGD.

Ustalanie regulaminu biura LGD należy do kompetencji Zarządu LGD

- 4. Regulamin naboru na wolne stanowiska pracy w biurze LGD – zatwierdza Zarząd LGD
- 5. Opis stanowisk pracy w biurze LGD – zatwierdza Zarząd LGD.

Rozdział II Partycypacyjny charakter LSR

W procesie budowy strategii rozwoju lokalnego ma miejsce podejście oddolne więc obowiązkiem inicjatora budującego strategię było włączenie do tego procesu społeczności lokalnej. W poprzednim okresie programowania Lokalna strategia rozwoju obejmująca obszar Gminy Pietrowice Wielkie i Rudnik – partnerów LGD „Partnerstwo dla Rozwoju”, stworzona została samodzielnie przez lokalnych liderów, przedstawicieli jst, przedstawicieli organizacji i firm zlokalizowanych na terenie gmin członkowskich, bez udziału ekspertów zewnętrznych. W związku z tym, również w obecnym okresie programowania wiadome było, że proces budowy strategii będzie długotrwały i skomplikowany ze względu na włączenie do obszaru LGD nowych gmin członkowskich: Krzanowic, Nędzy i Kuźni Raciborskiej. W dużej mierze o prawidłowej identyfikacji problemów, doborze lokalnych liderów a następnie udziale właściwych partnerów społecznych będzie zależała jakość i efektywność konsultacji a finalnie jakości samej LSR. Projektując procedurę i harmonogram konsultacji społecznych przy budowie Lokalnej Strategii Rozwoju dla LGD „Partnerstwo dla Rozwoju” pracownicy stowarzyszenia odpowiedzialni za nie mieli na uwadze, że przy ustalaniu listy adresatów należy wybierać te osoby: które będą bezpośrednimi i pośrednimi adresatami projektów realizujących Lokalną Strategię Rozwoju w latach 2014-2020. Konsultacje prowadzone na terenie obszaru obejmującego LGD „Partnerstwo dla Rozwoju” miały podwójny zasięg. Przy identyfikacji i doborze interesariuszy kierowano się kryteriami, które spełniały wymogi formalne i funkcjonalne dla przeprowadzanych konsultacji. Niezależnie od ww. form prowadzonych spotkań, konsultacji, warsztatów stawiano na dokładne uporządkowanie ich uczestników. W celu prawidłowego zidentyfikowania listy partnerów przewidzianych do konsultacji społecznych, ustalono ogólną listę grup docelowych reprezentowanych przez swoich liderów. Na liści tej znajdowali się: mieszkańcy – pierwszy i zasadniczy podmiot konsultacji, jednostki samorządu terytorialnego oraz ich jednostki pomocnicze, organizacje pozarządowe - niezwykle ważny adresat konsultacji społecznych z racji znaczącego udziału niemalże we wszystkich dziedzinach życia społeczno-gospodarczego gmin i ich mieszkańców, inne podmioty np. parafie. Z osób tych utworzono dwudziestopięcioosobowy zespół reprezentujące sektory: publiczny, gospodarczy i społeczny, wchodzące w skład partnerstwa, który w czasie spotkań konsultacyjnych zdefiniował potrzeby i problemy obszaru objętego LSR. Osoby te wyłonione zostały na podstawie wywiadów środowiskowych z władzami poszczególnych gmin, z sołtysami sołectw oraz z mieszkańcami

partnerskich gmin i wpisane na listę lokalnych liderów. Osoby te posiadały najszerszą wiedzę na temat barier występujących w regionie oraz oczekiwań i potrzeb jego mieszkańców.

Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2014-2020 przygotowana przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo dla Rozwoju” ma charakter ściśle partycypacyjny w odniesieniu do grup istotnych z punktu widzenia realizacji LSR. W szczególności są to przedstawiciele trzech sektorów, które zrzesza LGD: sektor społeczny, gospodarczy i publiczny oraz mieszkańcy i grupy defaworyzowane. Jako grupy defaworyzowane uznaje się: osoby 50+ oraz wychowanków 4 placówek opiekuńczo wychowawczych funkcjonujących na terenie naszego LGD. Grupy te wyłoniono w ramach szeregu analiz opartych na danych GUS, danych zebranych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz ich jednostki organizacyjne i na bezpośrednią pisemną prośbę Stowarzyszenia prowadzącego ww. placówki w Kuźni Raciborskiej, Nędzy, Samborowicach oraz Cyprzanowie.

Przed wszystkim LGD przykładło ogromną wagę do tego, żeby mieszkańcy terenu objętego LSR byli poinformowani z wystarczająco dużym wyprzedzeniem czasu o tworzeniu dokumentu jakim jest Lokalna Strategia Rozwoju oraz czynnie włączyli się w jej tworzenie. W tym celu wyznaczono dwa etapy przygotowania LSR. Pierwszy z nich miał za zadanie zdefiniować i określić potrzeby i problemy mieszkańców obszaru LGD – partycypacyjna diagnoza, do określenia tych danych posłużono się następującymi metodami: 5 otwartych konsultacji społecznych w każdej członkowskiej gminie, ankiety (część dotycząca definiowania potrzeb i problemów), wyjazd studyjny o charakterze warsztatowym dotyczący usystematyzowania zdefiniowanych potrzeb i problemów oraz wywieszenie na stronie LGD www.grupadzialania.pl materiału zebranego podczas spotkań konsultacyjnych (potrzeby i problemy obszaru) do konsultacji społecznych, dotyczącego zdefiniowanych potrzeb i problemów. Drugi etap tworzenia LSR obejmował już bezpośrednio zapisanych w strategii celów, przedsięwzięć, które miałyby je realizować oraz określenia do nich wskaźników i grup docelowych. W tym etapie posłużono się następującymi metodami: ankieta – część dotycząca realizacji rodzajów przedsięwzięć, warsztat dotyczący określenia i ustalenia hierarchii celów, określenia powiązanych z nimi przedsięwzięć, które będą realizowały strategię, określenie wskaźników i grup docelowych, wywieszenie na stronie www.grupadzialania.pl celów i przedsięwzięć do konsultacji społecznych oraz w końcowej fazie etapu tworzenia LSR wywieszenie projektu Lokalnej Strategii Rozwoju na stronie www Stowarzyszenia również do konsultacji społecznych. Zaproponowane przez Stowarzyszenie aktywność prowadzące do zdefiniowania potrzeb i problemów terenu LGD miały charakter działań konsultacyjnych i warsztatowych. Do konsultacji zaproszonych zostało kilka istotnych grup społecznych: przedstawiciele JST, lokalni przedsiębiorcy i rolnicy, reprezentanci organizacji pozarządowych, osoby fizyczne mieszkające na terenie wszystkich partnerskich gmin a będące społecznymi liderami oraz osoby z grup defaworyzowanych. Z osób tych utworzony został dwudziestopięć osobowy zespół reprezentujący sektory: publiczny, gospodarczy, społeczny oraz mieszkańcy i przedstawiciele grup defaworyzowanych. W czasie otwartych spotkań konsultacyjnych zdefiniowano potrzeby i problemy obszaru objętego LSR. Na spotkaniach konsultacyjnych i równolegle do nich w biurze

LGD dostępna była ankieta. Dotyczyła ona: wypunktowanego spisu problemów i propozycji ich rozwiązania oraz rodzaju działań informacyjnych jaki powinna posługiwać się LGD w kolejnym okresie programowania. Spotkania konsultacyjne miały charakter otwarty, zaproszenia na nie publikowane były na stronie internetowej LGD (www.grupadzilania.pl) oraz na stronach wszystkich partnerskich gmin. Prócz tego zaproszenia w wersji papierowej ukazały się na gminnych tablicach informacyjnych administrowanych przez poszczególne gminy. W spotkaniach, z racji ich otwartego charakteru, udział wzięły nie tylko ww. grupy ale również zaproszeni zostali wszyscy mieszkańcy terenu objętego LSR. Lokalni liderzy wyłonieni zostali na podstawie wywiadów środowiskowych z władzami poszczególnych gmin, z sołtysami sołectw oraz z mieszkańcami partnerskich gmin i wpisani na listę lokalnych liderów. Z pośród tej grupy wybrano głównego lidera pana Adama Wajdę, który został społecznym animatorem całego procesu dotyczącego powstawania nowej LSR. W tym szerokim gronie (liderzy i mieszkańcy) przeprowadzono 5 spotkań – konsultacji społecznych, w pięciu gminach zrzeszonych w LGD „Partnerstwo dla Rozwoju”: Krzanowice 01.10.2015 r., Pietrowice Wielkie 07.10.2015 r., Rudnik 08.10.2015 r., Nędza 14.10.2015 r. i Kuźnia Raciborska 15.10.2015 r. W spotkaniach udział wzięło: Krzanowice – 17 osób. Pietrowice Wielkie 14 osób, Rudnik 27 osób. Nędza 18 osób, Kuźnia Raciborska 21 osób. Po zakończeniu konsultacji dokonano analizy przyjęcia wniosków z konsultacji. Wszystkie wnioski zakwalifikowały się do przyjęcia. Na stronie internetowej LGD opublikowano dn. 04.11.2015 r. zdefiniowaną na konsultacjach listę potrzeb i problemów do przeanalizowania oraz naniesienia uwag od mieszkańców terenu LGD. Grupa liderów uczestniczyła również w dwudniowej wizycie studyjnej o charakterze warsztatowym dotyczącym analizy SWOT. Wizytę tą przeprowadzono w dniach 19 i 20 listopada 2015, udział w nich wzięło 28 uczestników. Osoby te posiadały najszerszą widzę na temat potrzeb i problemów terenu objętego LSR oraz mocnych i słabych stron tego obszaru jak również oczekiwań i potrzeb jego mieszkańców. W trakcie warsztatów analizowano także dokumenty źródłowe opisujące obszar naszego LGD: strategie rozwoju gmin, plany odnowy miejscowości, dane pozyskane z GUS, dane z Powiatowego Urzędu pracy dotyczące bezrobocia, wydawnictwa na temat regionu itp. Ponadto zinwentaryzowano zasoby materialne i ludzkie, zasoby przyrodnicze i kulturowe. Całość tych analiz oraz część ankiety dotycząca już etapu tworzenia samej LSR posłużyła do zdefiniowania celów i przedsięwzięć, które znalazły się już na ostatnich warsztatach podsumowujących, które odbyły się w Pietrowicach Wielkich w dn. 03.12.2015. A było one wstępem do drugiego etapu tworzenia LSR. Uczestniczyli w nich ponownie wyłonieni lokalni liderzy reprezentujący poszczególne sektory (32 osób). Na stronach LGD w dn. 09-15.12.2015 r. do konsultacji społecznych wywieszono określone cele i przedsięwzięcia wypracowane na jednodniowych warsztatach. Na podstawie wszystkich opisanych w tym rozdziale metod oraz z wykorzystaniem danych z konsultacji społecznych, w okresie od września do grudnia 2015 opracowano projekt Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014-2020 dla obszaru objętego Lokalną Grupą Działania „Partnerstwo dla Rozwoju”. Strategię opracowywano wewnętrznie, udział w pracach brali 2 członkowie Zarządu, 1 członek Rady programowej oraz pracownik biura. W miesiącu grudniu 2015, w dniach 15-22.12.2015 na stronie internetowej Stowarzyszenia wywieszono projekt LSR do konsultacji społecznych. W tym czasie do biura Stowarzyszenia nie wpłynęły,

żądne wnioski o zmianę w projekcie LSR, w związku z tym w dn. 22.12.2015 r. Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania uchwałą nr ...przyjęło Lokalną Strategię Rozwoju.

Wobec powyższych obszarów tematycznych, LGD planuje podjąć działania pilotażowe, które następnie, po analizie trafności i efektywności zastosowanych działań komunikacyjnych, w przypadku zadawalającego wyniku oceny, planuje dalej kontynuować za pośrednictwem innych działań programu (wdrażanie operacji). Istotą tego rodzaju inicjatyw, jest chęć objęcia wsparciem szerokiego zakresu grup adresatów-interesariuszy, w tym grup defaworyzowanych. Cykliczna analiza efektywności zastosowanych metod partycypacyjnych i środków przekazu, pozwoli również skorygować źródła komunikacji i usprawnić dalszą realizację procesu partycypacji. Uzyskane bowiem informacje zwrotne pozwolą wprowadzić ewentualne korekty w danym obszarze (np. dodatkowe przeszkolenie osób udzielających doradztwa w zakresie komunikacji interpersonalnej). Zebrane w trakcie wdrażania działań partycypacyjnych wnioski i opinie, zostaną wykorzystane w procesie dalszej realizacji strategii. Ocena poziomu satysfakcji ze wsparcia doradczego pozwoli ukierunkować dalsze działania szkoleniowo-doradcze, z kolei poziom zadowolenia uczestników wydarzeń i spotkań, pozwoli stwierdzić, które obszary tematyczne są w największy stopniu trafne w trakcie pracy ze społecznością lokalną.

Wyniki konsultacji

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo dla Rozwoju” w ramach pracy nad tworzeniem Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014-2020 przeprowadziła konsultacje z udziałem społeczności lokalnej. W dniach od 01.10.2015 do 15.10.2015 roku odbyło się 5 spotkań konsultacyjnych na obszarze gmin LSR z udziałem 97 osób. Ponadto uczestnicy konsultacji wypełniali ankiety poświęcone analizie silnych i słabych strony naszego obszaru oraz szans i zagrożeń a także celów LSR. Oprócz spotkań w biurze LGD dostępna była ta sama ankieta, którą można było wypełnić na miejscu w wersji papierowej. Po dokonaniu analizy wypełnionych ankiet ustalono najważniejsze potrzeby i propozycje działań w poszczególnych obszarach. W obszarze sfery społecznej najczęściej proponowane projekty to: imprezy integracyjne, zajęcia wyrównujące szanse rozwoju dzieci i młodzieży, wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych, organizacja czasu wolnego seniorów, specjalistyczna opieka dla mieszkańców, szkolenia kierunkowe, zajęcia wyrównawcze i rozwijające kompetencje kluczowe dla dzieci, zajęcia aktywizujące społeczności lokalne, szkolenia, pomoc osobom niepełnosprawnym, tworzenie świetlic z programami terapeutycznymi. W obszarze rolnictwa, gospodarki i przedsiębiorczości zaproponowano m. in.: rozwój produktu lokalnego, rozwój agroturystyki, rozwój usług dla ludności, rozwój i wsparcie przedsiębiorczości, organizację kursów doszkalających, rozwój bazy noclegowej. Atrakcyjność turystyczna oraz zamieszkania obszaru LGD powtarzające się propozycje: odnawialne źródła energii, zagospodarowanie terenu i remonty świetlic, utworzenie centrów rekreacyjnych, urządzenie miejsc integracji mieszkańców, przebudowę i modernizację ośrodków wypoczynku, rozwój bazy noclegowej, wyposażenie placów zabaw i siłowni na świeżym powietrzu, utworzenie boisk sportowych, wydawnictwa promujące obszar LSR, renowację zabytków,

utworzenie miejsc pamięci i izb regionalnych, budowę ścieżek rowerowych, zagospodarowanie terenów przy rzekach i zbiornikach wodnych, tworzenie domów opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi, kultywowanie tradycji, promocję turystyki, tworzenie szlaków turystycznych.

Rozdział III Diagnoza – opis obszaru i ludności

Wspólne spotkania liderów grup - przedstawicieli wszystkich sektorów i podejmowana w ich trakcie analiza dotycząca zdiagnozowania ludności i jej najbardziej palących problemów, doprowadziły do określenia dwóch grup terenu LGD, określanych dalej jako grupy defaworyzowane.

Pierwszą z nich są podopieczni/wychowankowie placówek opiekuńczo terapeutycznych, zapewniających instytucjonalną pieczę zastępczą. Placówki rozmieszczone są w 3 spośród 5 gmin należących do LGD: Kuźnia Raciborska, Nędza, Pietrowice Wielkie, dają opiekę dzieciom w wieku średnio: 6- 18 lat. W Placówkach prowadzone są zajęcia wychowawcze oraz specjalistyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki wychowawcze i przygotowujące do życia społecznego. Wiele zadań skoncentrowanych jest na zapewnieniu wychowankom kształcenia, wyrównywania opóźnień rozwojowych i dydaktycznych. Praca z rodziną jest prowadzona tak aby był możliwy powrót dziecka do domu. Gdy jest to niemożliwe Placówka podejmuje działania zmierzające do znalezienia rodziny przysposabiającej lub w rodzinnych formach opieki zastępczej. Placówki organizują dla swoich wychowanków odpowiednie formy opieki w środowisku oraz kontakt z rodzinami zaprzyjaźnionymi. W Placówce dzieci objęte są pomocą psychologiczną. Prowadzone są zajęcia indywidualne nastawione na rozwiązywanie indywidualnych trudności oraz zajęcia grupowe mające na celu między innymi oddziaływania socjoterapeutyczne. Wykorzystywana jest metoda Weroniki Sherborne, która kształtuje świadomość własnego ciała, przestrzeni i działania w niej, a także umożliwia nawiązanie bliskiego kontaktu z innymi ludźmi. Ponadto wychowankowie mają okazję uzyskania wglądu w swoje emocje i poradzenie sobie z trudnymi doświadczeniami, dzięki stosowanym zabawom i ćwiczeniom terapeutycznym.

Analizując sytuację społeczno – demograficzną wychowanków wyodrębnia się grupę dzieci w wieku szkolnym, uczniów klas starszych szkoły podstawowej i gimnazjalnej. Oznacza to konieczność przygotowywania i wdrażania w najbliższych latach licznych programów usamodzielnienia, ale także specyficzne problemy wychowawcze, organizacyjne i bytowe.

Najważniejszym czynnikiem umieszczenia dzieci w instytucjonalnej formie pieczy zastępczej była trudna sytuacja zdrowotna dzieci oraz dysfunkcyjność środowiska rodzinnego. Wiodącym korelatem jest tu problem alkoholowy rodziców. Dzieci przeżywają koszmar choroby alkoholowej rodziców. Oznacza to kliniczny charakter grup wychowawczych i konieczność pracy terapeutycznej w tym charakterze. Bezradność wychowawcza rodziców skazuje na ogrom starań, jakie musi podjąć placówka w realizacjach z rodzicami. Rodziny biologiczne naszych wychowanków są wieloletnimi klientami pomocy społecznej, w stosunku do których było prowadzonych wiele oddziaływań ukierunkowanych na zmianę sytuacji,

profilaktykę.

Druga grupa defaworyzowana to osoby od pięćdziesiątego roku życia wzwyż czyli grupa tzw. 50+, u której wyraźnie widać spadek aktywności zawodowej. Główne przyczyny spadku aktywności zawodowej u osób 50 + to: Negatywne stereotypy dotyczące efektywności ich pracy. Przeświadczenie, że zaawansowany wiek wiąże się z obniżeniem zdolności do pracy i jej wydajności, prowadzące do dyskryminacji tych osób przez pracodawców oraz do niskiej oceny własnych sił. Wzrost wymagań ze strony środowiska zawodowego w związku z postępującymi szybko zmianami technologicznymi i wynikającą z nich zmianą struktury popytu na pracę. Niechęć pracodawców do finansowania szkoleń starszych pracowników. Zbyt niskie i nieaktualne kwalifikacje pracowników 50+ ograniczające ich możliwości utrzymania się na rynku pracy oraz brak motywacji do rozszerzania i aktualizacji posiadanej wiedzy i umiejętności. Przeciętny niższy poziom wykształcenia osób 50+ w porównaniu do osób młodszych, szczególnie w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz znajomości języków obcych. Wcześniejsze wycofywanie się z rynku pracy osób o niskim poziomie wykształcenia, niechęć do permanentnego doksztalcania się. Pogarszający się wraz z wiekiem stan zdrowia i kondycji fizycznej, przyspieszający podjęcie decyzji o przejściu na emeryturę bądź rentę. Osoby zdrowe częściej decydują się na kontynuację pracy. Przejście na emeryturę w okresie przed osiągnięciem pełnego wieku emerytalnego często, wydaje się spełnieniem ich marzeń. Jednak dopiero po przejściu na emeryturę przekonują się, że dzięki pracy utrzymywali kontakty z innymi ludźmi, żyli aktywnie i realizowali swoje plany i ambicje. A wczesny brak pracy rodzi ryzyko pojawienia poczucia osamotnienia, depresji oraz wykluczenia społecznego. Za kontynuacją pracy po 50 roku życia przemawiają również powody finansowe.

Ze względu na zmieniającą się strukturę demograficzną ludności kraju, osoby po 50 roku życia są niezbędne na rynku pracy. Ponieważ pracownicy w wieku 50+ posiadają niezwykle cenny kapitał wiedzy i doświadczenia zawodowego. Utrata pracowników powyżej 50 roku życia prowadzi do wyzbycia się tego cennego kapitału.

Ostatnią, trzecią grupą defaworyzowaną, są osoby w wieku do 30 roku życia. Pomimo posiadanego wykształcenia i kwalifikacji, ta grupa osób napotyka na szczególne trudności podczas procesu wejścia na rynek pracy i uzyskania zatrudnienia. Wysokie bezrobocie wśród młodzieży jest konsekwencją systemu edukacji, ukierunkowanego na zdobywanie wiedzy teoretycznej. Polscy absolwenci to niejednokrotnie, według oceny pracodawców, osoby nieprzygotowane do świadczenia pracy. Brak im przygotowania praktycznego. Analiza danych statystycznych wskazuje, iż koniecznym jest aktywizacja tej grupy oraz wzmożenie działań mających na celu ułatwienie wejścia tych osób na rynek pracy i podjęcia czynnego życia zawodowego.

II.3. Ocena społeczno-gospodarcza obszaru.

Demografia terenu LGD

	Jednostka miary		2009	2010	2011	2012	2013
	STAN LUDNOŚCI						
Gmina Krzanowice	ogółem	osoba	5951	5969	5925	5892	5849
	mężczyźni	osoba	2901	2908	2898	2883	2852
	kobiety	osoba	3050	3061	3027	3009	2997
Gmina Kuźnia Raciborska	ogółem	osoba	12058	12023	12079	12045	12010
	mężczyźni	osoba	6013	6004	6040	6022	5988
	kobiety	osoba	6045	6019	6039	6023	6022
Gmina Nędza	ogółem	osoba	7222	7207	7250	7306	7334
	mężczyźni	osoba	3511	3507	3528	3576	3588
	kobiety	osoba	3711	3700	3722	3730	3746
Gmina Pietrowice Wielkie	ogółem	osoba	7161	7092	6972	6977	6921
	mężczyźni	osoba	3408	3381	3323	3331	3298
	kobiety	osoba	3753	3711	3649	3646	3623
Gmina Rudnik	ogółem	osoba	5237	5160	5168	5171	5160
	mężczyźni	osoba	2553	2483	2495	2507	2498
	kobiety	osoba	2684	2677	2673	2664	2662
Cały obszar LGD	ogółem		37629	37451	37394	37391	37274
	mężczyźni		18386	18283	18284	18319	18224
	kobiety		19243	19168	19110	19072	19050

		URODZENIA I ZGONY					
		Jednostka miary	2009	2010	2011	2012	2013
Gmina Krzanowice							
	ogółem	-	2	-9	-26	-15	-7
	mężczyźni	-	2	3	-11	-17	-9
	kobiety	-	0	-12	-15	2	2
Gmina Kuźnia Raciborska							
	ogółem	-	14	13	-15	-10	-15
	mężczyźni	-	-2	13	-9	-3	-15
	kobiety	-	16	0	-6	-7	0
Gmina Nędza							
	ogółem	-	-19	-6	10	-2	-9
	mężczyźni	-	-2	-7	14	-3	-10
	kobiety	-	-17	1	-4	1	1
Gmina Pietrowice Wielkie							
	ogółem	-	-17	-12	-8	-5	-15
	mężczyźni	-	-8	-15	-7	-8	-7
	kobiety	-	-9	3	-1	3	-8
Gmina Rudnik							
	ogółem	-	30	-14	2	-14	-18
	mężczyźni	-	10	0	9	-3	-11
	kobiety	-	20	-14	-7	-11	-7
Cały obszar LGD							
	ogółem	-	10	-28	-37	-46	-64
	mężczyźni	-	0	-6	-4	-34	-52
	kobiety	-	10	-22	-33	-12	-12

	MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE						
	Jednostka miary		2009	2010	2011	2012	2013
Gmina Krzanowice							
	ogółem	osoba	-5	7	10	35	43
Gmina Kuźnia Raciborska	ogółem	osoba	-6	-10	-32	-54	-55
	ogółem	osoba	17	75	25	10	-4
Gmina Nędza	ogółem	osoba	-24	-14	-17	-21	-14
	ogółem	osoba	50	42	42	36	14
Gmina Pietrowice Wielkie	ogółem	osoba	-6	2	1	-1	-19
	ogółem	osoba	19	6	-5	7	5
Gmina Rudnik	ogółem	osoba	-30	-38	-86	-18	-29
	ogółem	osoba	23	20	20	49	29
Razem obszar LGD	ogółem	osoba	-6	-11	-7	-26	-32
	ogółem	osoba	104	150	92	137	87
	ogółem	osoba	-72	-71	-141	-120	-149

Jak wynika z powyższej analizy demograficznej mieszkańców obszaru LGD, zarysowuje się ogólna tendencja spadkowa ludności zamieszkującej. Wynika głównie z niżu demograficznego gdzie

wzrasta minusowy jego wskaźnik, który to pomiędzy rokiem 2009 a 2013 wzrósł znacznie z + 10 do -12 dla całego obszaru LGD.

Kolejną przyczyną zmniejszania się ilości mieszkańców jest migracja głównie ludzi młodych wyjeżdżają za pracę za granice jak i większych ośrodków miejskich. Z zestawień wynika że w latach 2007-2013 ilość ludzi migrujących za granice wzrosła o ponad 100 % z -72 do -149.

Odływ ludności z obszaru LGD powodowany jest również naturalnymi elementami rozwojowymi wynikającymi z charakteru miejscowości położonych na obszarze LGD tj. głównie małe sołectwa o liczbie mieszkańców średnio 500 osób i dwóch małych miasteczek w postaci Miasta Kuźnia Raciborska i Krzanowice. Odływ mieszkańców wynika więc z wyjazdami na uczelnie wyższe jak i szukaniem szybszego samorozwoju zawodowego w mocniejszych ośrodkach gospodarczych.

Przedsiębiorczość

		Jednostka miary	2009	2010	2011	2012	2013
Gmina Kuźnia Raciborska	ogółem	-	662	694	689	716	733
	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	-	35	36	42	49	48
	przemysł i budownictwo	-	161	168	164	161	160
	pozostała działalność	-	466	490	483	506	525
Gmina Nędza	ogółem	-	351	376	377	392	406
	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	-	17	18	20	20	20
	przemysł i budownictwo	-	110	123	118	126	126
	pozostała działalność	-	224	235	239	246	260
Gmina Pietrowice Wielkie	ogółem	-	341	362	360	374	397
	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	-	20	20	20	21	21
	przemysł i budownictwo	-	115	122	118	131	139
	pozostała działalność	-	206	220	222	222	237

Gmina Rudnik	ogółem	-	241	266	285	294	309
	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	-	19	20	24	26	25
	przemysł i budownictwo	-	67	74	75	74	77
	pozostała działalność	-	155	172	186	194	207
Gmina Krzanowice	ogółem	-	237	264	258	262	267
	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	-	12	12	13	15	14
	przemysł i budownictwo	-	74	78	79	81	86
	pozostała działalność	-	151	174	166	166	167
Razem obszar LGD	ogółem	-	1832	1962	1969	2038	2112
	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	-	103	106	119	131	128
	przemysł i budownictwo	-	527	565	554	573	588
	pozostała działalność	-	1202	1291	1296	1334	1396

	Jednostka miary		2009	2010	2011	2012	2013
Gmina Krzanowice	ogółem	-	237	264	258	262	267
	0 - 9	-	215	244	238	242	246
	10 - 49	-	21	19	19	20	21
	50 - 249	-	1	1	1	0	0
Gmina Kuźnia Raciborska	ogółem	-	662	694	689	716	733
	0 - 9	-	610	640	638	671	689
	10 - 49	-	47	49	46	37	35
	50 - 249	-	3	3	3	6	7

	250 - 999	-	2	2	2	2	2
Gmina Nędza	ogółem	-	351	376	377	392	406
	0 - 9	-	331	356	358	374	388
	10 - 49	-	20	20	19	17	17
	50 - 249	-	0	0	0	1	1
Gmina Pietrowice Wielkie	ogółem	-	341	362	360	374	397
	0 - 9	-	307	328	327	344	367
	10 - 49	-	29	29	29	26	26
	50 - 249	-	5	4	3	3	3
	250 - 999	-	0	1	1	1	1
Gmina Rudnik	ogółem	-	241	266	285	294	309
	0 - 9	-	230	256	276	286	293
	10 - 49	-	10	9	9	8	16
	50 - 249	-	1	1	0	0	0
Razem obszar LGD	ogółem	-	1832	1962	1969	2038	2112
	0 - 9	-	1693	1824	1837	1917	1983
	10 - 49	-	127	126	122	108	115
	50 - 249	-	10	9	7	10	11
	250 - 999	-	2	3	3	3	3

Uprzemysłowienie terenu LGD nie należy do jej najmocniejszych punktów. Przeobrażenie gospodarcze w ostatnich latach spowodowały upadek bądź likwidację wielu przedsiębiorstw zatrudniających nawet kilkuset pracowników. Pojawiło się zjawisko jawnego bezrobocia, które nie było znane w gospodarce centralnie planowanej. Z drugiej strony przedsiębiorstwa poszukujące swojego miejsca na rynku funkcjonującym według nowych zasad, napotykały na problem ze zbyciem swoich produktów. W tej sytuacji nie wszystkie firmy zdołały przetrwać kryzys. Część zakładów ze złą kondycją finansową i trudno zbywalnymi produktami musiała upaść.

Obecnie na terenie LGD zaledwie 6% firm prowadzi działalność w branży rolniczej i leśnej, blisko 28 % firm działa na rynku przemysłowo budowlanym a największa ilość firm działa w pozostałych branżach głównie drobnych usług w ramach lokalnej społeczności.

Pozytywnym zjawiskiem jest stała tendencja przyrostu nowych firm działających na terenie LGD. Najwięcej bo prawie 93 % to firmy małe, rodzinne zatrudniające od 1 do 9 osób.

Na terenie LGD są zlokalizowane trzy firmy zatrudniające powyżej około 1000 osób każda. Działają w branży stolarki okiennej i drzwiowej plastikowej jak i budowy maszyn przemysłowych. Zauważyć można wzrost mniejszych firm kooperujących z funkcjonującymi dużymi firmami. Jednak wciąż istnieje spory potencjał i nisze rynkowe jak i przestrzeń terenów pod działalność gospodarczą dla potencjalnych nowych firm.

Bezrobocie

Liczba bezrobotnych na obszarze LGD w podziale wiekowym

Rok	Liczba bezrobotnych ogółem	z tego w wieku						Z liczby ogółem-długotrwale bezrobotni
		18-24	25-34	35-44	45-54	55-59	60 i więcej	
2015	805	141	243	124	155	83	59	420
2014	838	171	247	151	139	81	49	428
2013	892	197	254	147	180	75	39	407
2012	877	211	258	127	172	75	34	397

Liczba bezrobotnych na obszarze LGD – podział wg wykształcenia i płci

Rok	Liczba bezrobotnych		z ogółem wg wykształcenia					Z liczby ogółem-bez pracy pow. 12 miesięcy
	ogółem	kobiet	wyższe	policealne i średnie zawodowe	średnie ogólnokształcące	zasadnicze zawodowe	gimnazjalne i poniżej	
2015	805	512	67	182	43	251	262	582
2014	838	522	83	191	47	258	259	311

2013	892	577	91	209	50	261	281	276
2012	877	528	88	186	66	268	269	273

		Jednostka miary	2009	2010	2011	2012	2013
			BEZROBOCIE REJESTROWANE				
Gmina Krzanowice	ogółem	osoba	126	141	131	133	145
	mężczyźni	osoba	64	73	58	61	57
	kobiety	osoba	62	68	73	72	88
Gmina Kuźnia Raciborska	ogółem	osoba	296	300	302	355	359
	mężczyźni	osoba	125	120	121	151	135
	kobiety	osoba	171	180	181	204	224
Gmina Nędza	ogółem	osoba	147	174	169	180	184
	mężczyźni	osoba	69	74	74	74	73
	kobiety	osoba	78	100	95	106	111
Gmina Pietrowice Wielkie	ogółem	osoba	136	132	142	151	129
	mężczyźni	osoba	66	60	55	62	56
	kobiety	osoba	70	72	87	89	73
Gmina Rudnik	ogółem	osoba	103	124	136	145	133
	mężczyźni	osoba	36	42	49	50	40
	kobiety	osoba	67	82	87	95	93
Cały obszar LGD	ogółem	osoba	808	871	880	964	950
	mężczyźni	osoba	360	369	357	398	361
	kobiety	osoba	448	502	523	566	589

	Jednostka miary		2009	2010	2011	2012	2013
	BEZROBOCIE REJESTROWANE						
Gmina Krzanowice	ogółem	%	3,2	3,6	3,3	3,4	3,7
	mężczyźni	%	3,2	3,6	2,8	3,0	2,8
	kobiety	%	3,2	3,5	3,8	3,8	4,7
Gmina Kuźnia Raciborska	ogółem	%	3,7	3,8	3,8	4,5	4,5
	mężczyźni	%	3,0	2,9	2,8	3,6	3,2
	kobiety	%	4,5	4,7	4,8	5,5	6,0
Gmina Nędza	ogółem	%	3,0	3,6	3,4	3,6	3,7
	mężczyźni	%	2,8	2,9	2,9	2,9	2,8
	kobiety	%	3,3	4,3	4,0	4,5	4,7
Gmina Pietrowice Wielkie	ogółem	%	2,9	2,9	3,1	3,3	2,8
	mężczyźni	%	2,8	2,6	2,4	2,7	2,4
	kobiety	%	3,0	3,2	3,9	4,0	3,2
Gmina Rudnik	ogółem	%	3,1	3,7	4,1	4,3	4,0
	mężczyźni	%	2,1	2,5	2,8	2,9	2,3
	kobiety	%	4,2	5,1	5,4	5,9	5,8
Średnio dla obszaru LGD	ogółem	%	3,2	3,5	3,5	3,8	3,7
	mężczyźni	%	2,8	2,9	2,7	3,0	2,7
	kobiety	%	3,6	4,2	4,4	4,7	4,9

Ogólny tendencja spadku bezrobocia na terenie LGD z 877 osób w 2012 r. do 805 osób w 2015 r. jest trochę zniekształcona w wyniku tzw. ukrytego bezrobocia szacowanego na ok. 20 %. Są to osoby pracujące czasowo/sezonowo za granicą które nie rejestrują się w Urzędach Pracy.

Niepokojącym zjawiskiem jest rosnąca tendencja udziału w grupie bezrobotnych ludzi młodych, a szczególnie bezrobotnych w wieku 25-34 lata stanowiących grupę blisko 31 % wszystkich bezrobotnych, pomimo posiadanego najbardziej produktywnego wieku (często preferowanego przez pracodawców) ta grupa wiekowa jest najbardziej liczna. Podobnie jak grupa wiekowa 18-24 lata stanowi ok. 24 %

bezrobotnych. Potwierdza to tym samym, iż młodzi ludzie mają trudny start na lokalnym rynku pracy jak i nie znajdują pomocy dla otwarcia własnej działalności gospodarczej.

Kolejną zarysowującą się tendencją z w/w analizy bezrobocia jest stosunkowo duży udział wśród grupy bezrobotnych, kobiet stanowiących 60% bezrobotnych jak i osób długotrwale bezrobotnych to 50 % bezrobotnych.

Analizując dane o bezrobociu przez pryzmat wykształcenia widać również iż wśród bezrobotnych prym wiodą osoby z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym blisko 31 % jak i osoby z wykształceniem zasadniczym-zawodowym to grupa ok. 30 % bezrobotnych.

Kolejnym niepokojącym elementem lokalnego rynku pracy jest fakt migracji osób za pracę na tzw. rynki zagraniczne głównie do Austrii i Niemiec. Poprawia to wprowadzie wskaźniki bezrobocia jednak właściwym działaniem było by powrót tych osób na lokalne rynki pracy lub założenie własnej firmy. Grupę tą szacuje się na ok. 20 % czynnych zawodowo mieszkańców głównie mężczyzn.

Analiza SWOT problemów społecznych terenu LGD.

Analiza SWOT przedstawiona poniżej została przeprowadzona na podstawie zebranych danych od osób mających wpływ na kształtowanie lokalnej polityki społecznej w ramach lokalnej grupy działania, przedstawicieli samorządów, przedstawicieli placówek edukacyjnych, pracowników socjalnych Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej, które były podmiotem analizy, i obejmuje następujące obszary:

- Rodzina, dziecko i młodzież;
- Bezrobocie i ubóstwo;
- Uzależnienia i przemoc w rodzinie;
- Bezdomność;
- Sytuacja osób niepełnosprawnych;
- Sytuacja osób starszych;

Rodzina, dziecko, młodzież	
Mocne strony	Słabe strony
- Świadczenie pracy socjalnej oraz pomoc finansowa dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji - Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin o niskich dochodach bezpłatnego dożywiania w	- Ograniczone środki i możliwości pomocy dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji - Brak zintegrowanych działań na rzecz pomocy dziecku i rodzinie

szkołach i przedszkolach - Dobre zaplecze edukacyjne i sportowe szkół znajdujących się na terenie gminy - Funkcjonowanie Instytucje Kultury m.in. Gminne Biblioteki Publiczne jako ośrodki organizujące dzieciom i młodzieży zajęcia edukacyjno- kulturalne - Funkcjonowanie szkolnych klubów sportowych zapewniających dzieciom i młodzieży rozwój zainteresowań - Funkcjonowanie wiejskich świetlic skupiających dzieci i młodzież	- Niewystarczająca liczba ofert zapewniająca dzieciom i młodzieży dostęp do alternatywnych form spędzania wolnego czasu - Niewystarczająca oferta w zakresie specjalistycznego wsparcia rodziny i dziecka- brak placówek wsparcia dziennego realizujących funkcje opiekuńcze, socjoterapeutyczne, korekcyjno- kompensacyjne - Brak specjalistycznych form wsparcia- poradnictwo psychologiczne, terapia rodzinna - Brak asystentów rodzinnych dla środowisk wymagających wsparcia - Brak wystarczającej liczby organizacji pozarządowych działających w obszarze wsparcia rodziny i dziecka - Brak kompleksowych projektów i programów na rzecz rodziny i dziecka - Niedostateczny rozwój budownictwa komunalnego, brak mieszkań socjalnych
Szanse	Zagrożenia
- Możliwość pomocy rodzinie i dziecku poprzez realizację projektów i programów finansowanych ze środków zewnętrznych - Rozwój kompleksowej i specjalistycznej pomocy rodzinie i dziecku - Możliwość wsparcia rodziny przez organizacje pozarządowe, stowarzyszenia pomocowe	- Pogłębiający się niż demograficzny, starzenie się społeczeństwa w tempie znacznie przekraczającym przyrost naturalny ludności - Bezrobocie, narastające problemy finansowe, dziedziczenie ubóstwa - Osłabienie więzi rodzinnych wynikających z wyjazdów o charakterze zarobkowym tzw. zjawisko eurosieroctwa dzieci i młodzieży

	- Pogłębianie się zjawisk dysfunkcyjności rodzin i deficytów szkolno- wychowawczych u dzieci i młodzieży, rozwój uzależnień oraz patologii społecznej - Zwiększająca się liczba dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej - Brak perspektyw mieszkaniowych
Bezrobocie i ubóstwo	
Mocne strony	Słabe strony
- Doświadczenie instytucji pomocy społecznej w realizacji projektów współfinansowanych ze środków UE skierowanych do osób bezrobotnych - Świadczenie pracy socjalnej i pomocy finansowej dla najuboższych mieszkańców przez wykwalifikowaną kadrę pomocy społecznej	- Utrzymujący się stosunkowo wysoki poziom ubóstwa i bezrobocia - Ograniczone oferty stałej pracy, proponowanie prac dorywczych lub na zlecenie - Bariery komunikacyjne w dostępie do zatrudnienia - Niski lub niedostosowany do potrzeb rynku poziom kwalifikacji i wykształcenia - Ograniczone możliwości finansowe związane z istniejącym systemem pomocy społecznej w zakresie pomocy najuboższym
Szanse	Zagrożenia
- Ograniczanie bezrobocia i ubóstwa dzięki środkom z funduszy zewnętrznych - Rozwój przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy	- Wzrost liczby osób bezrobotnych i dziedziczenie ubóstwa i bezrobocia - Rozwój zjawiska wykluczenia społecznego - Pogłębianie się zjawisk dysfunkcyjności rodzin i rozwój uzależnień oraz patologii społecznej

	nej - Odpływ ludności na obszary bardziej rozwinięte lub poza granice kraju - Utrwalanie się braku szans i perspektyw dla młodego pokolenia
Uzależnienia i przemoc w rodzinie	
Mocne strony	Słabe strony
- Pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie świadczona przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie - Działalność GKRPA kierowanie osób uzależnionych na leczenie, poradnictwo punktu konsultacyjnego - Profilaktyka uzależnień, programy profilaktyczne w szkołach, klubach sportowych, - Działalność organizacji i stowarzyszeń działających w obszarze pomocy osobom uzależnionym i dotkniętym przemocą w rodzinie na terenie miasta Racibórz - Praca socjalna prowadzona kompleksowo	- Ograniczona działalność poradnictwa z uwagi na brak specjalistycznych form wsparcia w obszarze pomocy ofiarom przemocy w rodzinie - Brak doraźnego miejsca pobytu dla ofiar przemocy
Szanse	Zagrożenia

- Ograniczanie uzależnień i przemocy w rodzinie - Wsparcie osób uzależnionych i współuzależnionych oraz osób dotkniętych przemocą w rodzinie przez organizacje pozarządowe, stowarzyszenia pomocowe	- Brak skuteczności i efektywności działań podejmowanych na rzecz osób uzależnionych oraz rodzin dotkniętych przemocą - Wzrost liczby rodzin i osób potrzebujących wsparcia z powodu uzależnień i przemocy w rodzinie
Bezdomność	
Mocne strony	Słabe strony
- Dobrze zdiagnozowany problem bezdomności - Zapewnienie bezdomnym miejsca w schroniskach i domach dla bezdomnych - Możliwość udzielenia pomocy doraźnej w tzw. ogrzewalni - Pomoc finansowa i rzeczowa świadczona dla osób bezdomnych	- Brak indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności - Brak mieszkań socjalnych, ograniczony dostęp do mieszkań komunalnych - Brak na terenie gminy schroniska dla osób bezdomnych
Szanse	zagrożenia
- Wzrost liczby osób wychodzących z bezdomności	- Utrwalanie się braku szans i perspektyw dla osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością
Sytuacja osób niepełnosprawnych	
Mocne strony	Słabe strony
- Dostęp do usług opiekuńczych w miejscu za-	- Niewystarczające świadczenia dla osób niepełnosprawnych wynikające z ograniczeń

mieszkania - Funkcjonowanie pomocy instytucjonalnej i pomocy środowiskowej na terenie powiatu - Funkcjonowanie oddziałów, klas integracyjnych w przedszkolach i szkołach, szkoły specjalnej, wczesnego wspomagania rozwoju dzieci- na terenie miasta Racibórz - Działalność organizacji i stowarzyszeń działających w obszarze pomocy osobom niepełnosprawnym na terenie miasta Racibórz	prawnych - Brak specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych - Niepełne rozpoznanie liczby osób niepełnosprawnych - Bariery architektoniczne na terenie LGD - Bariery komunikacyjne w dostępie do usług, świadczeń i pomocy świadczonej poza LGD - Brak usług rehabilitacyjnych na terenie LGD - Utrudniony dostęp do zatrudnienia - Brak organizacji i stowarzyszeń działających w obszarze pomocy osobom niepełnosprawnym
Szanse	Zagrożenia
- Możliwość pomocy osobom niepełnosprawnym dzięki środkom z funduszy zewnętrznych - Współpraca sektora publicznego z sektorem pozarządowym - Wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych	- Wzrost liczby osób niepełnosprawnych wymagających opieki i pomocy finansowej - Rozwój wykluczenia społecznego, izolacji, utrwalanie się braku szans i perspektyw do utrzymania się i funkcjonowania w środowisku
Sytuacja osób starszych	
Mocne strony	Słabe strony
- Dostęp do usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania - Funkcjonowanie pomocy instytucjonalnej na	- Niskie świadczenia z tytułu ubezpieczenia społecznego - Brak usług opiekuńczych w miejscu zamiesz-

terenie miasta Racibórz: domy pomocy społecznej - Funkcjonowanie na terenie szpitala w Raciborzu oddziału opiekuńczego- leczniczego - Funkcjonowanie na terenie gminy prywatnego domu opieki dla osób starszych „Promyk”	kania zastępujących umieszczenia osób starszych w domach pomocy społecznej - Brak dostępu do pielęgniarstwa długoterminowego, geriatrycznej, opieki paliatywnej - Brak usług rehabilitacyjnych na terenie gminy - Brak organizacji i stowarzyszeń działających w obszarze pomocy osobom starszym na terenie gminy
Szanse	Zagrożenia
- Możliwość pomocy osobom starszym dzięki środkom z funduszy zewnętrznych - Współpraca sektora publicznego z sektorem pozarządowym	- Wzrost liczby osób starszych na terenie gminy wymagających opieki - Rosnące wydatki gmin z tytułu odpłatności za mieszkańców domów pomocy społecznej - Samotność, rozwój wykluczenia społecznego, wycofanie z uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, izolacja
Rozwój kadr i służb pomocowych	
Mocne strony	Słabe strony
- Istnienie wykwalifikowanej kadry pracowników GOPS i MOPS - Stałe podnoszenie kwalifikacji - Prowadzenie pracy socjalnej z rodziną	- Ograniczone możliwości pomocowe z uwagi na przeciążenie pracowników liczbą zadań, wynikających z realizacji wielorakich - Zbyt duża biurokratyzacja udzielania pomocy uwarunkowana przepisami prawa - Brak pracowników wyspecjalizowanych do pracy z rodziną z różnymi problemami
Szanse	Zagrożenia

- Specjalistyczne przygotowanie absolwentów szkolnictwa do potrzeb rynku w zakresie służb pomocy społecznej - Możliwość rozwijania kompetencji kadry pomocy społecznej stwarzane przez programy finansowane ze środków zewnętrznych - Zaangażowanie organizacji pozarządowych w realizację zadań publicznych	- Rozproszenie zadań, ograniczona koordynacja realizowanych zadań - Skomplikowane procedury przyznawania i rozliczania dotacji dla organizacji pozarządowych

PODSUMOWANIE

Diagnoza problemów społecznych na terenie lokalnej grupy działania została oparta o szeroki zasób informacji pochodzących z różnych podmiotów działających w obszarze polityki społecznej. Uwzględnia wyniki z posiadanych danych oraz ankiet przeprowadzonych wśród przedstawicieli lokalnej społeczności. Do oceny sytuacji społecznej wykorzystano także analizę strategiczną SWOT.

Wyniki diagnozy pozwalają na wskazanie najważniejszych obszarów problemów, których rozwiązaniem powinno wziąć się pod uwagę przy budowie celów i przedsięwzięć LGD przy uwzględnieniu swoich możliwości kompetencyjnych jak i organizacyjno - finansowych.

Zachodzące procesy demograficzne w istotny sposób oddziałują na obecną sytuację społeczno – gospodarczą ludności. Prognozy demograficzne zapowiadają umacnianie się pewnych trendów, co powoduje konieczność zaplanowania działań mających na celu dostosowanie polityki społecznej do skutków tych zmian oraz stymulowanie zjawisk sprzyjających niwelacji niekorzystnych trendów. Do zjawisk, które najistotniej wpływają na niniejszą sytuację należy spadek liczby rodzących się dzieci, wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym a malejący w wieku przedprodukcyjnym, co przekłada się na proces starzenia się społeczeństwa.

Biorąc pod uwagę niniejsze w sferze zainteresowania lokalnej społeczności powinny znaleźć się różne formy wsparcia rodzin generujące zwiększanie decyzji o zakładaniu i powiększaniu rodziny, wsparcie osób najuboższych z powodu bezrobocia, objęcie szczególną opieką najstarszej grupy mieszkańców: osób niepełnosprawnych i starszych. Polityka społeczna powinna być ukierunkowana na aktywizację osób i rodzin, ich pełne uczestnictwo w życiu lokalnej społeczności i utrzymywanie w jak najlepszej kondycji psychofizycznej.

Obecna sytuacja społeczno – gospodarcza kraju powoduje także generowanie różnych problemów dotyczących także mieszkańców terenu LGD. Można zaliczyć do nich przede wszystkim uzależnienia, przemoc, bezdomność. Problemy te są najczęściej ze sobą skorelowane i mają istotny wpływ na funkcjonowanie rodzin, a w szczególności na kształtowanie postaw najmłodszych ich członków. Ich rozwiązywanie wymaga przyjęcia systemowych rozwiązań w zakresie działania instytucji publicznych oraz stworzenia dobrego klimatu do powstania organizacji i stowarzyszeń działających w tych obszarach.

Najważniejsze obszary problemowe, którymi powinna zająć się społeczność lokalna z terenu LGD, to:

- problemy rodzin i sytuacja dziecka,
- problemy osób starszych,
- problemy osób niepełnosprawnych,
- problemy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym głównie w wyniku braku pracy

Wykazanie wewnętrznej spójności obszaru LSR

Obszar LGD „Partnerstwo dla Rozwoju” obejmuje obszar 5 gmin, których typ wskazuje poniższa tabela:

L.p.	Nazwa gminy	Typ gminy
1.	Krzanowice	miejsko-wiejska
2.	Kuźnia Raciborska	miejsko-wiejska
3.	Nędza	wiejska
4.	Pietrowice Wielkie	wiejska
5.	Rudnik	wiejska

Wykaz gmin, wchodzących w skład LGD „Partnerstwo dla Rozwoju” wraz ze wskazaniem typu gminy.

Gminy członkowskie LGD tworzą spójny geograficznie obszar, jednak nie jest to jedyny wyznacznik spójności obszaru LGD. Położenie na terenie Górnego Śląska, w bliskim sąsiedztwie czeskich Moraw, rzutowało w przeszłości na dzieje całego obszaru realizacji LSR, odciskając swoje piętno na wielu płaszczyznach ówczesnego życia, rzutując również na kształt i treść życia współczesnego na tym terenie.

Obszar LGD jest spójny administracyjnie, gdyż wszystkie gminy leżą na terenie województwa śląskiego, powiatu raciborskiego. Obszar realizacji LSR obejmuje zdecydowaną większość obszaru powiatu raciborskiego (ok. 70%) oraz ok. 65% ludności wiejskiej powiatu.

Obszar LGD jest spójny przestrzennie, gminy sąsiadują ze sobą, tworząc zwarte terytorium o jednym obrysie, granica obszaru LGD przebiega wzdłuż granic administracyjnych gmin do niej należących. Obszar LGD graniczy: od południa z Republiką Czeską. Od wschodu z gminą Krzyżanowice, gminą Lyski, miastem Racibórz i miastem Rybnik. Od północy z gminą Sośnicowice, gminą Pilchowice oraz gminami województwa opolskiego: Cisek, Polska Cerekiew i Bierawa. Od zachodu z gminami województwa opolskiego: Kietrz i Baborów. Większość gmin LGD (poza gminą Kuźnia Raciborska) bezpośrednio styka się granicami z miastem powiatowym Racibórz, co z pewnością ma znaczenie dla rynku pracy regionu, potencjałów rozwojowych oraz sytuacji społeczno – gospodarczej obszaru. Bezpośrednie sąsiedztwo województwa opolskiego i Republiki Czeskiej stwarza nowe możliwości na wielu płaszczyznach działania. Dodatkowym atutem może być bliskie położenie LGD w stosunku do dużych skupisk przemysłu, jak np. Rybnicki Okręg Węglowy, Górnośląski Okręg Przemysłowy, Zagłębie Ostrawsko-Karwińskie oraz wielkie aglomeracje Śląska i północnych Moraw.

Dzięki położeniu obszaru LGD u wylotu Bramy Morawskiej, w najcieplejszym miejscu na mapie Polski, teren LGD zyskał specyficzne warunki klimatyczne: klimat jest stosunkowo łagodny, o korzystnych warunkach klimatycznych, z długim okresem wegetacji (ok. 230 dni); średnia temperatura roczna – ok. +8 C, duża wilgotność powietrza, większość wiatrów południowo zachodnich.

Wszystkie gminy LGD leżą się w dorzeczu rzeki Odry, dlatego wszystkie cieki wodne gmin składają się na system dopływów rzeki Odry. Na obszarze LGD znajdują się również niezbyt liczne powierzchniowe zbiorniki wodne, z których część jest składową rezerwatów leśno-stawowego Łęczok.

Obszar działania LGD „Partnerstwo dla Rozwoju” jest zróżnicowany i leży w obszarze 2 makroregionów: Niziny Śląskiej (Płaskowyż Głubczycki i Kotliny Raciborska) i Wyżyny Śląskiej w części Płaskowyżu Rybnickiego. Płaskowyż Głubczycki (Gmina Krzanowice, Gmina Pietrowice Wielkie, Gmina Rudnik), leżący w obrębie Niziny Śląskiej stanowi powierzchnię o typie krajobrazowym wyżyny lessowej o zróżnicowanych wysokościach, podzieloną przez rzeki na garby i działy międzydolinne. Rzeźba płaskowyżu jest falista i pagórkowata z obecnością nieckowatych odwadnianych dolin. Obszar gmin: Kuźnia Raciborska i Nędza położone są częściowo na terenie Kotliny Raciborskiej, częściowo na terenie Płaskowyżu Rybnickiego, dlatego przeważa rzeźba równinna o różnicach wysokości z reguły nie przekraczających 3 metrów, a niewielkie urozmaïcenia w rzeźbie tworzą zagłębienia w formie meandrycznych starorzeczy, często wypełnionych wodą lub podmokłych.

Specyfika położenia sprawia, że obszar LGD cechuje się licznymi walorami krajobrazowymi. Koniecznie należy wspomnieć o Parku Krajobrazowym "Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich" i rezerwacie przyrody „Łęczok”. Różnorodność ukształtowania powierzchni stwarza ogromne możliwości uprawiania różnych form turystyki: pieszej, rowerowej, kajakarstwa, baloniarstwa, jeździectwa, jazdy ekstremalnej pojazdami mechanicznymi (quady, samochody terenowe, motory i rowery crossowe) i wielu innych.

Położenie obszaru działania LGD na terenie dwóch makroregionów oraz związana z tym różnorodność ukształtowania powierzchni sprzyja rozwojowi wielu rozmaitych form flory i fauny. Najbardziej rozwinięte formy znajdujemy na obszarze gmin Kuźnia Raciborska i Nędza, których ogromną część obszaru stanowią lasy, wchodzące w skład Parku Krajobrazowego „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich” oraz rezerwatu przyrody „Łęczczok”, jako jego części. Sprzyjające warunki oraz zapewnienie ochrony specjalnego obszaru ochrony siedlisk w ramach Natura 2000 dla kompleksu stawów Łęczczoka, skutkują niespotykaną w innych rejonach Śląska, bioróżnorodnością.

Nie sposób nie wykorzystać walorów przyrodniczych i geograficznych w kierunku rozwoju turystyki i rekreacji, zwłaszcza że połączyła nasze gminy międzynarodowa trasa rowerowa „Sudicky Okruh” oraz krajowe trasy rowerowe: Trasa 351-C (Pawłów → Rudnik → Brzeźnica → Czerwięcice), Trasa 354-N (Ocice Górne → Żerdziny → Pawłów → Maków → Krowiarki → Jastrzębie → Łańce → Grzędzin → Dzielawy), Trasa 344-Z (Markowice → Nędza → Ciechowice → Łubowice → Czerwięcice → Błazejowice → Łany → Polska Cerekiew). Wszystkie gminy LGD planują na swoich obszarach utworzenie dalszych tras i ścieżek rowerowych, miejsc postojowych dla rowerzystów oraz punktów widokowych. Pożądany byłby również rozwój tzw. turystyki weekendowej, zapewniającej krótkodystansowe atrakcje sportowe i rekreacyjne dla turystów, spędzających tutaj dni wolne od pracy. Spośród najpilniejszych potrzeb zauważane są: rozwój bazy noclegowej (w tym agroturystyki), utworzenie wypożyczalni rowerów z wieloma miejscami poboru i oddawania rowerów na całym terenie LGD, rozbudowa sieci małej gastronomii w pobliżu najciekawszych turystycznie miejsc LGD, poprawa infrastruktury turystycznej, m.in.: tablice informacyjne z mapami tras i wskazanymi atrakcjami, utworzenie punktów widokowych i wież widokowych, utworzenie miejsc piknikowych i parkingów dla mobilnych turystów. Bardzo ważne są również działania promujące obszar LGD jako obszar atrakcyjny turystycznie.

Oprócz tras rowerowych gminy LGD połączone zostały szlakami turystycznymi:

Gmina Rudnik i Gmina Nędza – Szlakiem Młodości Eichendorffa – poety epoki romantyzmu, urodzonego w Łubowicach w Gminie Rudnik.

Gminy: Rudnik, Nędza i Krzanowice – Szlakiem Polskich Szkół Mniejszościowych, którego trasę wyznaczają polskie szkoły mniejszościowe, które w okresie międzywojennym istniały na ziemiach niemieckich. Został wytyczony w 1985 roku.

Uwarunkowania historyczne obszaru LGD związane są z dziejami Śląska, na terenie którego leży LGD „Partnerstwo dla Rozwoju” i, równolegle, położeniem na dawnym pograniczu polsko-niemiecko-czeskim. Charakterystycznym wyróżnikiem wszystkich gmin LGD, jest wciąż żywa gwara śląska, zaś historyczna przynależność części obszaru LGD do czeskich Moraw sprawiła, że szczątkowo zachowała się jeszcze gwara łaska. Uwarunkowania te, jak również bezpośrednie sąsiedztwo Czech sprawiają, że region LGD jest zróżnicowany kulturowo, na jego terenie wciąż ma miejsce proces integracji kultury polskiej, niemieckiej i czeskiej.

Obszar LGD „Partnerstwo dla Rozwoju” obfituje w różnego typu charakterystyczne elementy kultury, związane bezpośrednio lub pośrednio z wydarzeniami, jakie miały tutaj miejsce na przestrzeni wieków. Uwarunkowania kulturowe tego obszaru silnie związane są z dobrami kultury niematerialnej: legendy, baśnie, tradycje, zwyczaje, obrzędy oraz kultura materialna – architektura i rzemiosło.

Architektura – elementy spójne

Na całym terenie LGD zachowały się zabudowania charakterystyczne dla osadnictwa fryderycjańskiego, które na terenie objętym realizacją LSR rozpoczęło się dopiero w 1760 r. Wprawdzie rzeczywistość daleka była od założeń architektonicznych króla pruskiego, jednakże powstało w owym czasie wiele zagród zwanych frankońskimi lub śląskimi. Każda zagroda miała zawierać masywne budynki mieszkalne z kominami (wtedy budowano jeszcze kurne chaty tzn. bez kominów), stajnię i stodołę. W praktyce cechą charakterystyczną budownictwa frankońskiego było przede wszystkim rozplanowanie zagrody, a w konsekwencji ukształtowanie urbanistyczne całych zespołów wiejskich. Zagrody wyglądały z reguły następująco: od frontu szczytami na ulicę wychodziły dwa domy mieszkalne; większy – właściwy dom gospodarzy, mniejszy, tzw. wyłomek lub dom wycuźnika – mieszkanie dla starych rodziców lub ustępujących gospodarzy. Między budynkami znajdował się mur z bramą przejazdową i jedną lub dwiema furtkami, zamykający zagrodę od ulicy. W głębi dziedzińca budynki mieszkalne przechodziły w zabudowania gospodarcze, a całość zamykała, położona prostopadłe do budynków, wydłużona stodoła z przejazdem pośrodku, umożliwiającym wydostanie się z zagrody bezpośrednio na pola za zagrodą.

Teren LGD charakteryzuje się również innymi (obok zabudowy zagrodowej typu frankońskiego) zachowanymi układami ruralistycznymi, jak np.: ulicówka, wieś owalnicowa, wielodrożnica.

Rzemiosło – elementy spójne

Teren działania LGD, w związku z przemianami gospodarczymi na przestrzeni wieków, jest terenem, gdzie istnieje wiele zawodów, wychodzących już z użycia, tzw. ginących zawodów. Najpopularniejsze z nich na wspomnianym terenie to: kowalstwo, szewstwo, krawiectwo, pszczelarstwo, wikliniarstwo.

Wydarzenia historyczne – elementy spójne

Historia już wcześniej jednoczyła obecny teren działania LGD. Znaczącym historycznym wydarzeniem tych ziem był przemarsz wojsk Jana III Sobieskiego podążającego z odsieczą do Wiednia. Na pamiątkę tego wydarzenia, wytyczony został ogólnopolski pieszy Szlak Husarii Polskiej, którego jeden z odcinków przebiega przez cały obszar działalności LGD: począwszy od Rud w Gminie Kuźnia Raciborska, poprzez rezerwat Łęczczok w Nędzy, gminę Pietrowice Wielkie, po Gminę Krzanowice.

Kultura – elementy spójne

Na terenie LGD występuje kilka uwarunkowań kulturowych, zbieżnych dla wszystkich jej gmin. Jednym z tych uwarunkowań jest religia - na tym terenie przeważająca religia katolicka kościoła rzymskokatolickiego- i związane z nią obrzędy i zwyczaje. Tutejsze zwyczaje i obrzędy doroczne podobne są do

zwyczajów dorocznych funkcjonujących w innych regionach Polski, jednakże niektórzy badacze twierdzą, że należą one do najbarwniejszych i najbardziej urozmaiconych w Polsce. Obrzędowość, podobnie jak cała kultura ludowa, odegrała szczególną rolę w przeszłości Śląska, a więc i ziem obszaru LGD, a cechą, którą wolno uznać za charakterystyczną jest rozległe powiązanie prawie całego dorocznego świętowania ludu śląskiego z liturgią i rytuałem Kościoła katolickiego. Z końcem XIX w. i w pierwszych 20-stu latach XX w. niektóre zwyczaje zostały prawie całkowicie zarzucone, inne przystosowały się do nowych warunków, jeszcze inne przekształciły się w widowiska i zabawy. W ten sposób podtrzymuje się wielowiekową tradycję, aby przekazać kolejnym pokoleniom materialne i niematerialne wartości kultury.

Spośród wciąż żywych obrzędów i zwyczajów na terenie LGD funkcjonują np.: Św. Mikołaj, obrzędy i zwyczaje związane z Wigilią Bożego Narodzenia z obowiązkową „pasterką”, pożegnanie starego roku, wodzenie niedźwiedzia i pogrzebanie basa na Ostatki, wielkanocna procesja konna z prośbą o urodzaje, lany poniedziałek, kroszonki wielkanocne, Boże Ciało, Wszystkich Świętych, odpusty parafialne. We wszystkich gminach aktywnie obchodzi się coroczne dożynki, czyli święto plonów, jako podziękowanie rolników, stanowiących jeszcze do niedawna większość społeczeństwa, za plony zebrane w sezonie.

Inne zaś pokazuje się jedynie w formie interaktywnego widowiska, w celu zachowania od zapomnienia: darcie pierza, chodzenie z gaikiem, wróżby andrzejkowe, noc świętojańska, obchody świętomarcińskie.

Znaczne zdominowanie życia ludności przez religię i kościół katolicki odzwierciedla się w licznych budowlach sakralnych, w większości już dziś będących zabytkami. Najważniejszymi zabytkami sakralnymi terenu LGD należy wymienić: drewniany kościółek pątniczy Św. Krzyża w Pietrowicach Wielkich, Sanktuarium Matki Bożej Rudzkiej w Rudach i kompleks dawnego opactwa Cystersów w Rudach. Jednakże cały obszar realizacji LSR obfituje w zabytkowe kościoły parafialne, kapliczki, krzyże przydrożne i pokutne, cmentarze.

Kolejnym uwarunkowaniem, wartym wspomnienia, a zbieżnym dla wszystkich gmin LGD, jest charakterystyczna kuchnia tzw. ziemi raciborskiej, jako części kuchni śląskiej. Płaszczyzna ta stwarza wiele możliwości działań w kierunku podtrzymywania i upowszechniania tradycyjnej kuchni regionu oraz pokuszenia się o wpisanie wybranych potraw na listę potraw tradycyjnych, gdyż w chwili obecnej żaden produkt terenu LGD nie jest wpisany na listę potraw tradycyjnych, brak również, przy ogromnym bogactwie regionalnych potraw, wytypowanego produktu lokalnego.

W efekcie analizy SWOT przeprowadzonej dla LGD „Partnerstwo dla Rozwoju” wyłonionych zostało pięć głównych atrybutów, mogących posłużyć potencjalnemu rozwojowi analizowanego obszaru, na kanwie których warto byłoby rozbudować kompleksowe usługi w celu przyciągnięcia i zadowolenia turysty, a równolegle stworzenia możliwości rozwoju lokalnych usług i stworzenia rynku zbytu dla lokalnych produktów. Oto one:

1. Park Krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich” - obejmuje obszar 49.387 ha, położony jest w obrębie zlewni Rudy, Suminy i Bierawki. Tylko niewielka, zachodnia jego część

należy do przyrzecza Odry. Ze względu na rekreacyjno – turystyczne funkcje obszarów chronionych istotną cechą położenia jest bezpośrednie sąsiedztwo takich miast jak: Gliwice, Żory, Rybnik, Racibórz. Ośrodkiem węzłowym jest miejscowość Rudy w gminie Kuźnia Raciborska, znana przede wszystkim z lokalizacji pocysterskiego zespołu klasztorno – pałacowego i jednego z największych w Polsce parków w stylu angielskim.

Oprócz naturalnych walorów przyrodniczych ochronie podlegają wartości historyczno-kulturowe. Zalicza się do nich krajobraz ukształtowany w wyniku działalności cystersów, którzy przybyli do Rud z Francji w 1258 roku. Zakonnicy, znani z pracowitości i gospodarności, przyczynili się do rozwoju gospodarczego obszaru. Na terenie parku zachowały się pozostałości pocysterskiej kuźnicy miedzi z XVIII wieku (Ruda Kozielska), kopalni rud żelaza z XVIII wieku (Trachy), hut żelaza z XVI-XIX wieków, hałd poeksploatacyjnych itp.

2. Rezerwat przyrody Łęczczok wraz z miejscem ochrony siedlisk w kompleksie stawów w ramach Natura 2000 - jeden z największych w Polsce, bo o powierzchni 408 ha, w tym 134 ha powierzchni leśnej i 247 ha stawów. Bytuje tu ponad 210 gatunków ptaków, z czego 121 lęgowych. Jedną z cenniejszych wartości przyrodniczych rezerwatu są stare aleje nagrobkowe, powstałe co najmniej dwieście kilkadziesiąt lat temu. Są one miejscem życia wyjątkowo licznych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, w tym wielu chronionych. W alejach tych udokumentowano obecność kilkuset okazów drzew o wymiarach pomnikowych.

Na terenie Łęczczoka znajduje się też jeden z obiektów zabytkowych gminy Nędza, wpisany do rejestru zabytków. Jest nim dworek myśliwski, usytuowany pomiędzy stawami Ligotnik i Brzeziniak, w południowej części rezerwatu. Został zbudowany przez właściciela dóbr Babice około 1783 roku. Po wojnie mieściła się w nim gajówka, jednakże obecnie budynek stoi opuszczony i jest zdewastowany.

Przez teren rezerwatu przechodzą również dwa długodystansowe szlaki turystyczne: Szlak Husarii Polskiej z Będzina do Krzanowic, upamiętniający przemarsz wojsk króla Jana III Sobieskiego na Wiedeń, oraz Szlak Polskich Szkół Mniejszościowych, przebiegający z Chałupek do Bierawy.

3. Pątniczy Kościółek Św. Krzyża w Pietrowicach Wielkich jako jeden z punktów na Szlaku Architektury Drewnianej województwa śląskiego. Zbudowany został w roku 1667, oddalony o 2 km od kościoła parafialnego. Jest zbudowany na kształt stłoczonego ośmioboku. Otacza go charakterystyczny dla drewnianych kościółków daszek, pod którym stoi szereg prostych konfesjonatów. Nad prezbiterium wznosi się niewielka wieża z małym dzwonem. Kościółek może pomieścić około 100 osób. Ma 3 ołtarze. Główny przedstawia wizerunek Chrystusa Pana Ukrzyżowanego. Historia powstania budowli wiąże się z wydarzeniami, które mieszkańcy uznali za cudowne. Na belce tęczowej oraz nad nią znajdują się słowa w języku morawskim, łacińskim i niemieckim, które upamiętniają nadanie kościołowi w r. 1743 odpustu zupełnego w dniu podwyższenia Krzyża Świętego. Co roku mają tu miejsce dwa odpusty: na znalezienie św. Krzyża - w dniu 3 maja oraz na podwyższenie św. Krzyża - w dniu 14 września. Do kościółka przybywają rzesze

pielgrzymów, a msze odpustowe odbywają się w trzech językach: polskim, niemieckim i czeskim. W Poniedziałek Wielkanocny z kościoła parafialnego w Pietrowicach Wielkich wyrusza do kościółka św. Krzyża doroczna, barwna procesja konna. Wierni, prowadzeni przez jadącego konno kapłana intonującego pieśni w gwarze laskiej i dwóch towarzyszących mu jeźdźców, udają się przez wieś i pola do tutejszego kościółka na nabożeństwo, zaś po nim wracają okrężną drogą, święcąc tutejsze pola.

W pobliżu kościoła znajduje się neogotycka, ceglana kaplica z 1899 r., zbudowana nad studnią z wodą mającą wg ludowych podań właściwości lecznicze.

4. Joseph Karl Benedikt Freiherr von Eichendorff – poeta niemiecki epoki romantyzmu, urodzony 10 marca 1788 w Łubowicach (obecnie gmina Rudnik). Studiował prawo. Brał udział w wojnach napoleońskich przeciw Francji. Następnie był urzędnikiem państwa pruskiego.

Utwory Eichendorffa przetłumaczono na wiele języków świata, najchętniej czytane są jego nowele i wiersze, które np. w Niemczech do dziś są popularnymi piosenkami ludowymi. Za życia raczej nieznany, doczekał się obecnie uznania i mnóstwa opracowań. Abp Alfons Nossol, miłośnik twórczości wielkiego romantyka, określa go mianem "największego i najbardziej godnego miłości syna ziemi śląskiej", ukształtowanego miłością do natury, heimat, czyli stron rodzinnych, oraz chrześcijaństwa. "Jego poetyckie dzieło należy bezsprzecznie do literatury światowej" - podkreśla duchowny w jednym ze swoich tekstów.

Po pałacu w Łubowicach, w którym urodził się poeta, pozostała ledwie ruina. W pobliskiej Brzeźnicy zachował się obiekt związany z młodością Eichendorffa. Stoi nad strumieniem młyn nazywany „na wygonie”. Do niego podążał młody Eichendorff zakochany w młynarzównie. Budowla wprawdzie nie jest wiekowa, ale ma niektóre bardzo stare młyńskie urządzenia. Obecnie wyremontowana i udostępniona turystom. Również w Łubowicach zostało założone przez społeczników i działa Górnos Śląskie Centrum Kultury i Spotkań im. Eichendorffa.

5. Pałac w Wojnowicach – pałac z XIX wieku w gminie Krzanowice. Założenie pałacowo-parkowe wyróżnia się architekturą oraz otaczającą pałac przyrodą. Pałac został zbudowany w latach trzydziestych XIX wieku. Obecny kształt tego obiektu w stylu neobarokowo-klasycystycznym, powstał w wyniku gruntownej przebudowy i rozbudowy w ostatnich latach XIX wieku. Otacza go 4,5-hektarowy park, z okazałymi i rzadkimi gatunkami drzew oraz krzewów i ciekawymi aranżacjami parkowymi, otoczony wysokim murem z cegły klinkierowej, z dwiema dużymi, żelaznymi bramami.

Kompleks parkowo-pałacowy w Wojnowicach udostępniany jest jako: miejsce do zwiedzania niektórych pałacowych sal, dom przyjęć, letnia restauracja, Muzeum Horroru, Muzeum Dawnej Wsi, park ze zwierzyńcem.

Rozdział IV Analiza SWOT

Analiza SWOT dla obszaru objętego LSR oraz wnioski z analizy.

ANALIZA OTOCZENIA ZEWNĘTRZNEGO

Szanse (O)	Zagrożenia (T)
▪ 1. Atrakcyjne położenie w obszarach o korzystnych warunkach agroklimatycznych ▪ 2. Położenie w pobliżu dużych rynków zbytu (aglomeracja Katowicka i Ostrowska) ▪ 3. Położenie przy drodze do przejścia granicznego w Pietraszynie – szansa obsługi ruchu tranzytowego i turystycznego ▪ 4. Przynależność do zasobnego województwa ▪ 5. Dobre warunki do rozwoju rolnictwa ▪ 6. Istniejąca sieć i bazy kolejowe na terenie (suche porty) ▪ 7. Dobra współpraca przygraniczna ▪ 8. Spora ilość atrakcyjnych miejsc czynnego wypoczynku ▪ 9. Dysponowanie wykształconymi kadrami ▪ 10. Integracja Polski z Unią Europejską – źródłem dostępności unijnych środków pomocowych	▪ 1. Udział źródeł sąsiednich w kształtowaniu higieny atmosfery ▪ 2. Udział źródeł sąsiednich w kształtowaniu zanieczyszczeń wód podziemnych ▪ 3. Istniejąca konkurencyjna oferta dla użytkowników rekreacji i turystyki w rejonach sąsiadujących ▪ 4. Pogarszanie się stanu technicznego dróg i chodników, wzrost ruchu samochodowego na obszarze ▪ 5. Brak dobrego połączenia drogowego z większymi aglomeracjami ▪ 6. Upadek małych gospodarstw rolnych przy spadającej zyskowności ▪ 7. Niestabilność polityki państwa w odniesieniu do małych i średnich przedsiębiorstw oraz do samorządów gminnych ▪ 8. Nieproporcjonalny wzrost zakresu zadań samorządów lokalnych w stosunku do uzyskiwanego zasilenia finansowego ▪ 9. Bariery prawne dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy ▪ 10. Migracja wykształconej młodzieży w poszukiwaniu pracy ▪ 11. Napływająca fala przestępczości z pobliskich terenów miejskich ▪ 12. Słaby rozwój ekonomiczny miast sąsiednich, tj. Raciborza ▪ 13. Niż demograficzny ▪ 14. Starzenie się mieszkańców ▪ 15. Brak perspektyw rozwoju dla małych: gospodarstw i mikroprzedsiębiorstw ▪ 16. Utrudniony start nowych mikroprzedsiębiorstw

Wnioski wynikające z przeprowadzonej powyżej analizy szans i zagrożeń otoczenia zewnętrznego LGD, na które nie ma ona wpływu. Wskazują na niezbyt atrakcyjne położenie gospodarcze terenu, konieczną do poprawy infrastrukturę drogową. Sporym problemem jest również sprawa migracji zarobkowej młodych ludzi jak i szybkie starzenie się społeczeństwa. Dodatkowym zagrożeniem jest także przeobrażanie się sektora rolniczego i brak jasnych perspektyw w kierunku dalszego rozwoju.

Natomiast szansami pozytywnie oddziałującymi jest z pewnością bliskość granicy oraz korzystne warunki agroklimatyczne. Nie bez znaczenia jest także wyżynowate ukształtowanie terenu połączone z położeniem w tzw. bramie morawskiej jak i spora lesistość części terenu LGD jak i

terenów chronionych przyrodniczo. Powoduje niepowtarzalność scenerii podczas pieszych czy rowerowych wędrówek wśród pól i zagajników.

Po przeprowadzeniu dyskusji na forum grupy roboczej, przy wykorzystaniu wyników wstępnej analizy nad szansami i zagrożeniami dla rozwoju terenu oddziaływania LSR, w następujący sposób określono słabe i mocne strony.

Analiza otoczenia wewnętrznego

Mocna strony (S)	Słabe strony (W)
▪ 1. Położenie obszaru objętego LSR w obszarze przygranicznym ▪ 2. Dość wysoki udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni ▪ 3. Wysoka bonitacja gleb ▪ 4. Kultura rolna na dobrym poziomie ▪ 5. Tereny o dużych walorach przyrodniczo-krajobrazowych i terenach leśnych (Nędza, Rudy) ▪ 6. Duże zasoby wód głębinowych słodkich ▪ 7. Cały teren objęty jest siecią wodociągową ▪ 8. Powietrze wolne od intensywnych zanieczyszczeń przemysłowych ▪ 9. Bogactwo kultury i tradycji ▪ 10. Interesujące punkty widokowe ▪ 11. Dobrze rozwinięta sieć oświatowa ▪ 12. Duża aktywność jednostek w działalności społecznej ▪ 13. Dobrze funkcjonujące świetlice w większości sołectw ▪ 14. Istnienie lokalnych gazet ▪ 15. Dostęp do łączy internetowych ▪ 16. Dobry dostęp do służby zdrowia ▪ 17. Skuteczność działania OSP ▪ 18. Pełny dostęp mieszkańców do sieci telefonicznej ▪ 19. Kontakty z zagranicą ▪ 20. Wysoka aktywność sportowa mieszkańców i liczne prężnie działające kluby sportowe ▪ 21. Mała przestępczość (duży procent przestępstw wykrytych) ▪ 22. Funkcjonujący system gospodarki odpadami wraz z segregacją surowców wtórnych ▪ 23. Pracowitość mieszkańców ▪ 24. Głęboko zakorzeniony patriotyzm lokalny i mocna integracja wewnętrzna mieszkańców poszczególnych sołectw ▪ 25. Pielęgnowanie przez mieszkańców	▪ 1. Brak rozwiązanej gospodarki ściekowej na większości obszaru objętym LSR – zanieczyszczanie środowiska naturalnego ▪ 2. Słabo rozwinięta baza turystyczna ▪ 3. Zły stan dróg ▪ 4. Mała liczba podmiotów gospodarczych ▪ 5. Niski przyrost naturalny z tendencją malejącą ▪ 6. Mały odsetek ludności ze średnim i wyższym wykształceniem ▪ 7. Brak dobrej oferty zajęć pozaszkolnych dla młodzieży ▪ 8. Ukryte bezrobocie ▪ 9. Duży udział źródeł lokalnych w kształtowaniu higieny atmosfery (indywidualnych kotłowni grzewczych na paliwa stałe oraz komunikacji kołowej) niska emisja ▪ 10. Niewystarczające środki finansowe na realizację inwestycji w infrastrukturę publiczną ▪ 11. Utrudniony start życiowy młodzieży; problemy charakterystyczne dla małych ośrodków wiejskich i miejskich ▪ 12. Brak lokalnej organizacji przedsiębiorców ▪ 13. Zubożenie części społeczności lokalnej ▪ 14. Brak dostatecznej ilości terenów pod zabudowę jednorodzinną i inwestycyjną ▪ 15. Brak dostatecznego bezpieczeństwa przeciwpowodziowego ▪ 16. Niska aktywność społeczna mieszkańców ▪ 17. Trudności z znalezieniem źródła finansowania planowanych inwestycji ▪ 18. Duże rozdrobnienie sołectw. ▪ 19. Niski procent zaangażowania mieszkańców w inicjatywy rozwoju obszaru. ▪ 20. Brak dostatecznej infrastruktury

tradycji i kultury śląskiej	publicznej sportowej i kulturalnej
▪ 26. Bogate dziedzictwo historyczne (zabytki, stanowiska archeologiczne)	

Wielość wskazanych mocnych i słabych stron jako elementów wewnętrznych mogących być niwelowane czy wzmacniane w przyszłości przez LGD. Wskazują, iż główną słabością jest infrastruktura techniczna w postaci braku kanalizacji czy właściwego stanu dróg, ukryte bezrobocie czy niski przyrost naturalny. Istotnym niedoborem jest również brak oferty zajęć popołudniowych dla młodzieży jak i niewystarczająca ilość podmiotów gospodarczych działających i stających się zarazem miejscami pracy dla lokalnej społeczności. Bolączką jest również niewystarczająca infrastruktura sportowa i kulturalna jak i turystyczna uwzględniająca nowe potrzeby społeczne.

Natomiast wnioski płynące z analizy mocnych stron wskazują na korzystne zasoby naturalne w postaci sporego zasobu wód głębinowych oraz wysokiej bonitacji gleb, ciekawych terenów przyrodniczych i rekreacyjnych. Dobrego zaplecza usług zdrowotnych jak i oświatowych. Nie bez znaczenia są również sprawnie działające kluby sportowe oraz ochotnicze straże pożarne. Dużym pozytywnym aspektem jest pracowitość mieszkańców oraz pielęgnowana kulturowość przodków jak i liczne zasoby archeologiczne świadczące o głębokich korzeniach przodków zamieszkujących te tereny.

Rozdział V Cele i wskaźniki

1.0	CELE OGÓLNE	Wskaźniki rezultatu dla celów ogólnych			
1.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	Dywersyfikacja dotychczas prowadzonej działalności gospodarczej			
1.2		Tworzenie mikroprzedsiębiorstw jako pomysły na samorealizację			
1.3		Inicjowanie działań na rzecz rozwoju rynków zbytu dla lokalnych usług i produktów			
		Wskaźniki rezultatu dla celów ogólnych	Jednostka miary	stan początkowy 2015 Rok	plan 2022 rok
W1.0	Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców	Szt.			Dane statystyczne GUS
W1.0	Liczba osób bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym	%			Dane statystyczne GUS
		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych	Jednostka miary	stan początkowy 2015 Rok	plan 2022 rok
w1.1	Liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem)	Szt.		0	10
w1.2	Liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem)	Szt.		0	10

w1.3	Liczba działań mających wpływ na promocję lokalnych produktów i usług /	Szt.	0	2	Sprawozdanie beneficjentów, dane LGD
1.1.1	Tworzenie nowoczesnych miejsc pracy w mikro i małych przedsiębiorstwach	przedsiębiorcy	Konkurs	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa / Liczba operacji ukierunkowanych na innowacje	szt. 0 5 Ankieta monitorująca LGD
1.1.2	Wsparcie szkoleniowe i edukacyjne dla innowacyjnego rozwoju firm	przedsiębiorcy	Konkurs	Liczba zrealizowanych szkoleń	szt. 0 7 Sprawozdanie beneficjentów, ankieta monitorująca LGD
1.2.1	Wsparcie finansowe dla osób podejmujących działalność gospodarczą	mieszkańcy	Konkurs	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa / Liczba operacji ukierunkowanych na innowacje	Szt. 0 10 Sprawozdanie beneficjentów, ankieta monitorująca LGD
1.2.2	Szkolenia, wizyty studyjne i wsparcie merytoryczne dla osób planujących rozwój działalności gospodarczej	mieszkańcy	Konkurs, projekt współpracy	Liczba zrealizowanych szkoleń/ Liczba przygotowanych projektów współpracy	Szt. 0 7 Sprawozdanie beneficjentów, ankieta monitorująca LGD
1.3.1	Promocja lokalnych produktów i usług i tworzenie lokalnej marki	Przedsiębiorcy, mieszkańcy	Konkurs	Liczba wydarzeń	Szt. 0 2 Sprawozdanie beneficjentów, ankieta monitorująca LGD

1.4	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wykorzystania technologii informatycznych w codziennym życiu							
1.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	Podnoszenie kompetencji mieszkańców w zakresie wykorzystania technologii informatycznych w codziennym życiu						
1.2		Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych						
1.3		Kreatywność w codzienności szansą na szybki rozwój posiadanych predyspozycji						
		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych	Jednostka miary	stan początkowy 2015 Rok	plan 2022 rok	Źródło danych/sposób pomiaru		
W1.0	Liczba nowopowstałych organizacji społecznych		Szt.	0	2	KRS, ewidencja prowadzona przez Starostę Powiatu		
		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych	Jednostka miary	stan początkowy 2015 Rok	plan 2022 rok	Źródło danych/sposób pomiaru		
w1.1	/ Liczba osób przeszkolonych w tym liczba osób z grup defaworyzowanych objętych ww. wsparciem Liczba osób oceniających szkolenia jako adekwatne do oczekiwań zawodowych		Szt.	0	30	Sprawozdanie beneficjentów, dane LGD		
w1.2	/ Liczba osób przeszkolonych w tym liczba osób z grup defaworyzowanych objętych ww. wsparciem Liczba osób oceniających szkolenia jako adekwatne do oczekiwań zawodowych		Szt.	0	50	Sprawozdanie beneficjentów, dane LGD		
w1.3	/ Liczba osób przeszkolonych w tym liczba osób z grup defaworyzowanych objętych ww. wsparciem Liczba osób oceniających szkolenia jako adekwatne do oczekiwań zawodowych		Szt.	0	50	Sprawozdanie beneficjentów, dane LGD		
Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wykorzystania technologii informatycznych w codziennym życiu								
		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych	Jednostka miary	stan początkowy 2015 Rok	plan 2022 rok	Źródło danych/sposób pomiaru		
1.1.1	Finansowanie projektów edukacyjnych w zakresie nabywania umiejętności aktywnego funkcjonowania w wirtualnym świecie i korzystania z elektronicznych	Mieszkańcy, działacze społeczni	konkurs	Liczba szkoleń	Szt.	0	2	Sprawozdanie beneficjentów, ankieta monitorująca LGD

	zasobów							
1.2.1	Finansowanie programów edukacyjnych, związanych z koniecznością poszanowania środowiska naturalnego i wykorzystania alternatywnych źródeł energii	Mieszkańcy	konkurs	Liczba szkoleń	Szt.	0	3	Sprawozdanie beneficjentów, ankieta monitorująca LGD
1.2.2	Finansowanie kampanii informacyjnej i promocyjnej skarbów lokalnej przyrody i środowiska naturalnego	Mieszkańcy, turyści	konkurs	Liczba wydarzeń	Szt.	0	3	Sprawozdanie beneficjentów, ankieta monitorująca LGD
1.3.1	Finansowanie działań na rzecz rewitalizacji społecznej i wzmocnienia kapitału społecznego oraz rozwoju organizacji społecznych	Mieszkańcy, działacze społeczni	konkurs	Liczba wydarzeń	Szt.	0	6	Sprawozdanie beneficjentów, ankieta monitorująca LGD

Lp.		Opis przedsięwzięcia (z uwzględnieniem rodzaju przedsięwzięcia, jego zakresu, celów, sposobu realizacji, źródeł finansowania, kosztów, terminów realizacji, itp.)						
1.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	Rozwój i poprawa jakości ogólnodostępnej infrastruktury publicznej						
1.2		Tworzenie i modernizacja infrastruktury sportowej, turystycznej, rekreacyjnej i społeczno-kulturalnej						
1.3		Aktywizacja i wsparcie przedsięwzięć na rzecz zachowania dziedzictwa lokalnego						
		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych	Jednostka miary	stan początkowy 2015 Rok	plan 2022 rok	Źródło danych/sposób pomiaru		
W1.0	Liczba nowopowstałych organizacji społecznych i podmiotów ekonomii społecznej		Szt.	0	3	KRS, ewidencja prowadzona przez Starostę Powiatu		
		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych	Jednostka miary	stan początkowy 2015 Rok	plan 2022 rok	Źródło danych/sposób pomiaru		
w1.1	Wzrost liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej		Szt.	0	60	dane własne LGD		
w1.2	Wzrost liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej		Szt.	0	10 000	dane własne LGD		
W1.3	Wzrost liczby osób odwiedzających zabytki i obiekty		Szt.	0	3 000	dane własne LGD		
		Opis przedsięwzięcia (z uwzględnieniem rodzaju przedsięwzięcia, jego zakresu, celów, sposobu realizacji, źródeł finansowania, kosztów, terminów realizacji, itp.)	Jednostka miary	stan początkowy 2015 Rok	plan 2022 rok	Źródło danych/sposób pomiaru		
		Opis przedsięwzięcia (z uwzględnieniem rodzaju przedsięwzięcia, jego zakresu, celów, sposobu realizacji, źródeł finansowania, kosztów, terminów realizacji, itp.)	Jednostka miary	stan początkowy 2015 Rok	plan 2022 rok	Źródło danych/sposób pomiaru		
1.1.1	Doposażenie budowa i modernizacja obiektów i miejsc zapewniających poprawę bezpieczeństwa lokalnego mieszkańców	JST, organizacje społeczne, mieszkańcy	konkurs	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Szt.	0	4	Sprawozdanie beneficjentów, ankieta monitorująca LGD
1.2.1	Budowa nowej, doposażenie i modernizacja istniejącej infrastruktury sportowej, turystycznej, rekreacyjnej, społeczno-kulturalnej, przyrodniczej, publicznej	Mieszkańcy, JST, organizacje społeczne, przedsiębiorcy	konkurs	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Szt.	0	15	Sprawozdanie beneficjentów, ankieta monitorująca LGD
1.2.2	Doposażenie w	Mieszkańcy,	konkurs		Szt.	0	4	Sprawozdanie

	małą infrastrukturę turystyczną i rekreacyjną, jak i oznakowanie szlaków i ścieżek atrakcji turystycznych, historycznych i przyrodniczych	JST, organizacje społeczne, przedsiębiorcy		Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej				beneficjentów, ankieta monitorująca LGD
1.2.3	Finansowanie inicjatyw związanych z promocją, jak i realizacją systemów integracji, atrakcji turystycznych całego terenu LGD	Mieszkańcy, JST, organizacje społeczne, przedsiębiorcy	Konkurs, projekt grantowy	liczba wydarzeń zrealizowanych w ramach operacji	Szt.	0	10	Sprawozdanie beneficjentów, ankieta monitorująca LGD
1.3.1	Działania na rzecz zachowania dziedzictwa lokalnego poprzez konserwację i remont cennych obiektów zabytkowych oraz tworzenie izb pamięci i muzeów lokalnych	Mieszkańcy, JST, organizacje społeczne, przedsiębiorcy, kościoły i związki wyznaniowe	Konkurs	Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia otrzymanego w ramach realizacji strategii	Szt.	0	3	Sprawozdanie beneficjentów, ankieta monitorująca LGD
1.3.2	Wsparcie działań promocyjnych, imprez lokalnych na rzecz kultywowania lokalnych tradycji i obrzędów	Mieszkańcy, JST, organizacje społeczne, przedsiębiorcy, kościoły i związki wyznaniowe	konkurs	liczba wydarzeń zrealizowanych w ramach operacji	Szt.	0	10	Sprawozdanie beneficjentów, ankieta monitorująca LGD
1.3.3	Doposażenie w sprzęt muzyczny, stroje lokalnych organizacji teatralnych, muzycznych, tanecznych i innych form artystycznych	Mieszkańcy, JST, organizacje społeczne, przedsiębiorcy, kościoły i związki wyznaniowe	konkurs	Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	Szt.	0	3	Sprawozdanie beneficjentów, ankieta monitorująca LGD

Uzasadnienie sformułowanych celów i przedsięwzięć w oparciu o przeprowadzoną diagnozę społeczno-gospodarczą i analizę SWOT.

Głównym i nadrzędnym celem strategii LGD „Partnerstwo dla rozwoju” jest pobudzenie lokalnych zasobów społecznych jak i istniejących elementów infrastruktury technicznej, społecznej i gospodarczej w kierunku poprawy warunków życia z zachowaniem tożsamości kulturowej i historycznej tego terenu. Cel ten jest odpowiedzią na pogłębiającą się marginalizację życia na wsi w wyścigu za szybkim rozwojem większych ośrodków miejskich.

Pierwszy cel tj. **„Innowacyjna przedsiębiorczość sposobem zachowania bezpieczeństwa ekonomicznego mieszkańców”** jest odpowiedzią na podnoszoną w wcześniejszych analizach wzrastającą migrację zarobkową młodych ludzi. Rosnące problemy małych gospodarstw rolnych i młodych firm, których dalsze egzystowanie uzależnione jest od dywersyfikacji dotychczasowej działalności rolniczej na dodatkowe usługi czy to agroturystyczne czy rzemieślnicze. Próba wykorzystania posiadanych elementów pozytywnych będącymi bogactwem jak i elementami wzrostu i lepszej efektywności gospodarczej obszaru LGD. Powracający mieszkańcy z migracji zarobkowej, posiadają spore doświadczenia i unikalne kwalifikacje, jak i liczne obserwacje realiów funkcjonowania w realiach gospodarki rynkowej krajów europejskich. Element ten planuje się także wykorzystać w ramach celu I poprzez zachęcanie do otwierania własnej działalności gospodarczej. Wśród planowanych zadań w ramach tego celu proponuje się stworzenie pozytywnego klimatu dla rozwoju i przedsiębiorczości poprzez środki na otwarcie własnej firmy. Planuje się również przygotowanie pełnej pomocy prawno-administracyjnej i szkoleniowej dla wszystkich chcących taką działalność rozpocząć.

Drugi cel główny **„Wiedza, kompetencje i kreatywność mieszkańców kluczem dynamicznego rozwoju”**. Wynika z konieczności budowania patriotyzmu lokalnego jak i samorozwoju społeczności. Pozwalającego zachować ogromną spuściznę kulturową i historyczną naszych przodków od zapomnienia jak i pokazać, że historia ta jest ogromnym bogactwem mieszkańców tego terenu. Jej kultywowanie poprzez liczne publikacje, tworzenie muzeów, skansenów, wystaw itp. Uświadamia mieszkańców ich ogrom, jak i pozwala zachować od ich zapomnienia. Wspólne korzenie to także istotny element integrujący mieszkańców w jedną społeczność. Wspaniałą formą integracji jest szeroka gama proponowanych imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych.

Kolejny trzeci cel główny strategii **„Nowoczesna i funkcjonalna infrastruktura publiczna gwarantem właściwego rozwoju społeczności lokalnej z zachowaniem lokalnego dziedzictwa kulturowego i poprawy atrakcyjności turystycznej”**. To próba przeobrażenia panującej obecnie negatywnej tendencji gorszego startu dzieci i młodzieży z terenów wiejskich. Głównie wynikającej ze słabej infrastruktury sportowej jak i małej oferty zajęć pozaszkolnych, których część mogła by odbywać się w świetlicach czy domach spotkań. Sporym również niedomaganiem jest brak dostępu darmowego do internetu tak dzieci jak i dorosłych mieszkańców. Słaba infrastruktura sportowo rekreacyjna sprawia również, iż wiele młodych ludzi emigruje do większych ośrodków miejskich by tam szukać dalszego rozwoju. Wspomniane problemy istniejące na terenie działania LGD będą stopniowo niwelowane poprzez realizację zamierzonych zadań w ramach celu trzeciego. Proponowane są remonty infrastruktury sportowej i kulturalnej (świetlice, domy spotkań), otwieranie punktów dostępu do darmowego Internetu. Proponuje się także podniesienie atrakcyjności turystycznej miejscowości podnosząc ich estetykę i atrakcyjność poprzez rozbudowę i tworzenie nowych tzw. „Zielonych centrów sołectw”, renowację i oznaczenie „pomników”: przyrody, zabytków, i miejsc historycznych, budowę traktów spacerowych i infrastruktury okołoturystycznej, oznakowanie ścieżek i szlaków oraz rewitalizację

parków, alei i terenów zieleni. Działania te pozwolą nie tylko na poprawę atrakcyjności turystycznej, ale pozwolą także aktualnym mieszkańcom ciekawie wypoczywać popołudniami czy podczas okresu sobotnio-niedzielnego. Przedsięwzięcia te wspaniale pozwolą wykorzystać przepiękne ukształtowanie terenu, ogromną przestrzeń rozległych pól czy dróg śródpolnych, podnosząc atrakcyjność całego terenu.

Rozdział VI Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanowienia kryteriów.

Celem opisanych niżej procedur jest ustanowienie zasad dotyczących procesu wyboru operacji indywidualnych oraz operacji na realizację grantu. Poniższe procedury opisują m.in. zasady ogłaszania naboru, składania wniosków do LGD, oceny formalnej i merytorycznej, protestu, a w konkursie grantowym dodatkowo podpisywania umów, realizacji, monitoringu i kontroli. Sposób powstawania poszczególnych procedur:

- doświadczenie własne LGD z poprzedniego okresu programowania: wybór najsprawniejszych metod z poprzedniego okresu oraz eliminacja najsłabszych metod
- uaktualnienie procedur na podstawie aktualnych analiz
- dopasowanie tworzonych procedur do aktualnie wyznaczonych celów i przedsięwzięć
- tworzenie procedur na podstawie minimalnych wytycznych określonych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

W ramach procesu wdrażania LSR na lata 2014-2020 LGD „Partnerstwo dla Rozwoju” zaplanowało realizację następujące typy operacji:

- 1) Operacje realizowane indywidualnie w ramach wniosków składanych przez beneficjentów innych niż LGD i wybieranych przez organ decyzyjny, a następnie przedkładanych do weryfikacji do Samorządu Województwa
- 2) Projekty grantowe – zgodnie z art. 14 ust 5 ustawy o rozwoju lokalnym jest operacją, której Beneficjent będący LGD udziela innym podmiotom wybranym przez LGD, zwanym dalej „grantobiorcami”, grantów będących środkami finansowymi programu powierzonymi przez LGD grantobiorcą na realizację zadań służących osiągnięciu celu tej operacji.

Dla każdego typu operacji stworzono oddzielną procedurę wyboru i oceny operacji. Obie procedury stanowią załącznik do LSR natomiast w tym rozdziale wskazano tylko ich główne punkty.

Procedura wyboru i oceny projektów indywidualnych składa się:

- I. Informacje ogólne
- II. Zasady ogłaszania naboru
- III. Zasady przeprowadzania naboru i składania wniosków
- IV. Ocena i wybór operacji
- V. Protest
- VI. Przekazanie dokumentacji do SW

Procedura wyboru i oceny projektów grantowych jest dużo szersza z uwagi na fakt, że LGD koordynuje cały proces życia projektów. Procedura ta składa się z:

1. Zasady ogólne i cele konkursu
  2. Beneficjanci pomocy
  3. Zakres realizacji operacji
  4. Wysokość pomocy
  5. Koszty kwalifikowalne
  6. Ogłoszenie o naborze wniosków
  7. Złożenie wniosku o przyznanie pomocy, liczba składanych wniosków
  8. Wybór operacji
  9. Odwołanie
  10. Przekazanie dokumentacji do Samorządu Województwa
  11. Umowa
  12. Realizacja grantu, monitoring i kontrola
  13. Rozliczenie grantu
- Sposób powstawania poszczególnych kryteriów:

- doświadczenie własne LGD z poprzedniego okresu programowania: wybór najsprawniejszych metod z poprzedniego okresu oraz eliminacja najsłabszych metod
- uaktualnienie procedur na podstawie aktualnych analiz
- dopasowanie tworzonych procedur do aktualnie wyznaczonych celów i przedsięwzięć
- tworzenie procedur na podstawie minimalnych wytycznych określonych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Zgodnie z postanowieniami regulaminu Rady prawo występowania z inicjatywą w sprawie zmiany lokalnych kryteriów wyboru operacji do finansowania posiada Rada. Sposób uregulowania tej sprawy wynikał z uznania, że Rada jest organem, który ma największą i stale aktualizowaną wiedzę o wnioskach składanych za pośrednictwem Stowarzyszenia. Dokonując oceny wniosków Rada na bieżąco weryfikuje adekwatność przyjętych kryteriów oraz ich skuteczność jako instrumentu pozwalającego wybrać operacje najlepiej przyczyniające się do rozwoju obszaru i osiągnięcia celów Lokalnej Strategii Rozwoju. Rada ma także stały kontakt z wnioskodawcami i z tego powodu ma dobre rozeznanie odnośnie opinii różnych środowisk lokalnych na temat stosowanych kryteriów wyboru operacji. Jeżeli Rada uzna, że przyjęte przez LGD kryteria wyboru operacji nie spełniają oczekiwań ponieważ np. widoczny jest brak zainteresowania konkursami to należy je zmodyfikować, zgłasza stosowny wniosek do Zarządu. Wniosek powinien zawierać propozycję nowych kryteriów wyboru operacji oraz uzasadnienie proponowanych zmian. Po otrzymaniu wniosku Zarząd ogłasza konsultacje społeczne dot. nowych kryteriów. Po czym jest zobowiązany

przygotować projekt uchwały wraz z jej uzasadnieniem i zwołać Walne Zebranie Członków, które po przedstawieniu sprawy i dyskusji przeprowadza głosowanie nad wniesioną uchwałą. Opis kryteriów.

Kryteria wyboru operacji dot. podejmowania lub poszerzania działalności gospodarczej CO1.

1. Procent zaangażowani środków własnych:

Kryterium mierzalne. Adekwatne do analizy SWOT (T15, T16, W17) wskazujące na konieczność pomocy większej liczbie wnioskodawców borykających się z brakiem źródeł finansowania planowanych inwestycji rozwojowych.

2. Czy wnioskodawca ma statut mikroprzedsiębiorcy

Kryterium mierzalne. Adekwatne do analizy SWOT (T9, T10, T15, T16, W4) wskazujące konieczność pomocy najmniejszym przedsiębiorcą które nie posiadają stosownego kapitału czy własnych zasobów

3. Czy wnioskodawca prowadzi działalność gospodarczą nie dłużej niż 3 lata

Kryterium mierzalne. Adekwatne do analizy SWOT (T9, T15, T16, W4) wskazujące na konieczność wsparcia młodych firm które stawiają pierwsze kroki na rynku i ponoszą największe koszty tzw. wejścia na rynek i znalezieniu klientów jak i koniecznością największych inwestycji by przekroczyć tzw. próg wejścia do branży. (najczęściej upadają nowe firmy do 3 lat działalności)

4. Liczba utworzonych miejsc pracy w wyniku realizacji operacji:

Kryterium mierzalne. Adekwatne do analizy SWOT (W8, T10) wskazujące na konieczność tworzenia nowych miejsc pracy, zmniejszenie bezrobocia i zapobieganie migracji młodych ludzi za pracę.

5. Czy wnioskodawca ma do 35 lat:

Kryterium mierzalne. Adekwatne do analizy SWOT (T10) wskazujące na konieczność preferowania wnioskodawców młodych i średniego wieku, którzy to są najbardziej narażoną grupą na migracje zarobkowe jak i bezrobociem oraz najtrudniej tej grupie wiekowej odnaleźć się na rynku pracy.

6. Czy wnioskodawca planuje zatrudnić co najmniej jedną osobę z grup defaworyzowanych opisanych w LSR

Kryterium mierzalne. Adekwatne do analizy SWOT (T10, W8, W11) wskazujące na konieczność preferowania grup najbardziej zagrożonych w społeczności LSR, gdzie aspekt bezrobocia pogarsza już i tak trudne warunki rozwojowe tych grup zagrożonych

7. Innowacja

Kryterium mierzalne. Adekwatne do analizy SWOT (T10, W19) wskazujące na konieczność preferowania innowacyjnych rozwiązań tak by mogły być finansowane przedsięwzięcia mogące

konkurować na trudnym rynku produktów czy usług a zarazem by mogły stanowić przewagę konkurencyjną dla lokalnej przedsiębiorczości

Kryteria wyboru operacji dot. działań infrastrukturalno- społecznych CO2 i CO3

1. Czy wnioskodawca jest organizacją społeczną z minimalnym 3 letnim doświadczeniem

Kryterium mierzalne. Adekwatne do analizy SWOT (W10, W16) wskazujące na konieczność wspomagania organizacji które to potwierdziły poprzez swą trwałość działań ponad 3 letni że są potrzebne wśród społeczności lokalnej.

2. Czy działalność organizacji obejmuje grupy defaworyzowane

Kryterium mierzalne. Adekwatne do analizy SWOT (W16, W19) wskazujące na konieczność wspomagania organizacji społecznych obejmujących swą działalnością grupy która ta pomoc najbardziej jest konieczna i które borykają się z różnymi dysfunkcjami społecznymi

3. Czy działania w ramach operacji skierowane są bezpośrednio do grup defaworyzowanych

Kryterium mierzalne. Adekwatne do analizy SWOT (W10, W16) wskazujące na konieczność wspomagania tych działań i inicjatyw które kierowane są bezpośrednio do grup potrzebujących zewnętrznej pomocy innych członków społeczności lokalnej zrzeszonej w organizacjach i innych grupach

4. Na jakiej wielkości obszar oddziałuje operacja

Kryterium mierzalne. Adekwatne do analizy SWOT (W10, W20) wskazujące na konieczność wspomagania działań o obejmujące największy obszar LGD gdyż swoim działaniem obejmuje większą społeczność zamieszkującą obszar LGD

5. Walory

Kryterium mierzalne. Adekwatne do analizy SWOT (T3, W2) wskazujące na konieczność promowania działań opierających się o wykorzystaniu i promowaniu walorów naturalnych będących bogactwem LGD

6. Innowacyjność

Kryterium mierzalne. Adekwatne do analizy SWOT (T10, W19) wskazujące na konieczność promowania innowacyjnych działań i pomysłów jako formuły na dalszy rozwój całego obszaru LGD i konkurowaniu z innymi obszarami na różnych płaszczyznach

7. Czy efekt działań przyczyni się do promocji obszaru LGD

Kryterium mierzalne. Adekwatne do analizy SWOT (W2, W10, W20, W19) wskazujące na konieczność preferowania działań które to poprzez ich realizację skutecznie promują obszar LGD jak element szerokiej identyfikacji w regionie i przyciągania kapitału jak i nowych mieszkańców

8. Czy inwestycja/działanie wiąże ze sobą przynajmniej dwie dziedziny z wymienionych:
kultura/rekreacja/ turystyka/dziedzictwo historyczne

- **Kryterium mierzalne. Adekwatne do analizy SWOT (T3, W2, W10, W20, W19)** wskazujące na konieczność promowania działań przenikających swym działaniem kilka płaszczyzn aktywności rozwojowych w ramach LSR, poprawi to element współpracy wewnętrznej jak i będzie stanowić wartość dodaną przedsięwzięcia

Innowacja jest to wdrożenie nowego lub istotnie ulepszanego produktu (wyrobu lub usługi), nowego lub istotnie ulepszanego procesu, nowej metody marketingu lub nowej metody organizacji w zakresie praktyk biznesowych, organizacji miejsca pracy bądź relacji ze środowiskiem zewnętrznym.

W ramach tworzenia przedsięwzięć w LSR bardzo mocno brano pod uwagę konieczność wprowadzania innowacyjnych rozwiązań, mających na celu pobudzić rozwój poprzez m.in. powiązanie w nową jakość posiadanych zasobów, a także przeniesienie na teren działania LGD tzw. dobrych praktyk sprawdzonych na innym terenie, a będących pewnym novum. Niektóre z zaproponowanych przedsięwzięć charakteryzują się również pewną niespotykaną, innowacyjnością, której chcemy spróbować, by móc ją później polecić również innym LGD.

- Jednym z przykładów wykorzystania rozwiązania innowacyjnego na terenie oddziaływania LSR jest przedsięwzięcie mające na celu utworzenie internetowych aplikacji i stron WWW ukazujących bogactwo zasobów i atrakcyjność naszego regionu (wirtualna turystyka). Utworzenie wspomnianych aplikacji i stron, pozwalających na tzw. wirtualne zwiedzanie naszych atrakcji przyrodniczych czy zabytków, z pewnością zachęci wielu turystów do przyjazdu oraz będzie wspaniałą formą prezentacji „naszego bogactwa”.

- Kolejnym novum we wdrażaniu LSR na naszym obszarze może być wspieranie dostępności internetu poprzez punkty Wi-Fi. Mimo informatyzacji globalnej niestety tereny wiejskie wciąż pozostają w tyle w stosunku do możliwości korzystania z sieci informatycznych na terenach dużych aglomeracji miejskich.

- Chcielibyśmy również zachęcić potencjalnych wnioskodawców do zainteresowania się całkiem nowym tematem zawartym w nowej LSR tj. wdrożeniem systemów poprawy bezpieczeństwa w miejscach publicznych.

W ramach lokalnych kryteriów wyboru premiować będziemy operacje innowacyjne lokalnie (tj. innowacyjne dla obszaru objęty LSR). LGD posiada wiedzę oraz zestawienia i dokumentację projektów realizowanych w poprzednim okresie programowania. Dlatego każdorazowo przy każdej ocenie projektów biuro LGD przygotuje informację na podstawie danych archiwalnych, czy dana operacja lub o podobnym charakterze była już realizowana czy nie. Dane te będą materiałami pomocniczymi dla członków Rady Programowej oceniających projekty w danym naborze.

W ramach realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014-2020 Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo dla Rozwoju” przewidziano realizację dwóch konkursów grantowych, wartość pojedynczego grantu będzie wynosiła 150 tysięcy złotych. Nie przewidziano natomiast operacji własnych LGD.

Wysokość wsparcia przyznawanego na rozpoczynanie działalności gospodarczej wypłacanej w formie płatności ryczałtowej wyniesie 50 tysięcy złotych. W tym wypadku biznesplan musi opiewać na kwotę równą 50 tys. zł. Kwotę tą ustalono na podstawie średniej wysokości wsparcia przyznawanego na podejmowanie działalności gospodarczej w okresie 2007-2013. Do LGD „Partnerstwo dla Rozwoju” w ww. okresie wpłynął jeden wniosek dotyczący podejmowania działalności gospodarczej, gdzie kwota pomocy wynosiła 45.876,50 złotych. W związku z tym, że w obecnym okresie programowania minimalna kwota wsparcia w tym działaniu to 50 tys. złotych to średnia kwotę tego działania podniesiono do kwoty minimalnego wsparcia. Ponadto zdiagnozowano, że w związku z przyznawaniem finansowania na tego samego typu działanie przez Wojewódzki oraz Powiatowy Urząd Pracy, kwotę należy zwiększyć, co do kwoty proponowanej przez ww. instytucje na rzecz uatrakcyjnienia dla potencjalnych beneficjentów środków proponowanych przez LGD. Realizacja wyżej opisanego działania wynika również z danych publikowanych przez GUS a obrazujących duże bezrobocie osób młodych tj. 18-34 lata, związanych z ich bezrobociem migracji zagranicę. Porównując okresy między 2009 a 2013 migracja wg. GUS wzrosła o 100%.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju wsi z dnia 24 września 2015 roku w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo dla Rozwoju” ustaliła że w ramach realizowanej LSR dot. operacji indywidualnych (nie dotyczy operacji składanych do konkursów grantowych) minimalna całkowita wartość operacji będzie wynosiła nie mniej niż 50 tys. złotych. Dotyczy to zakresów ujętych w § 2 ust 1 pkt 1- 8 z wyłączeniem pkt.2 lit a (podejmowanie działalności gospodarczej, który opisany jest wyżej). Pomoc jest przyznawana do wysokości limitu, który w okresie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 wynosi 300 tys. złotych na jednego beneficjanta. Pomoc na operacje w zakresie innym niż podejmowanie działalności gospodarczej jest przyznawana:

- w wysokości 70% kosztów kwalifikowalnych – dotyczących zakresów:

- wzmocnienie kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych,

- zachowanie dziedzictwa lokalnego,

- budowy lub przebudowy ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej,

- promowania obszaru objętego LSR, w tym produktów lub usług lokalnych

- w wysokości 50% kosztów kwalifikowalnych - dotyczy zakresów:

rozwój przedsiębiorczości na obszarze wiejskim objętym strategią rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność poprzez: rozwijanie działalności gospodarczej, podnoszenie kompetencji osób realizujących operacje w zakresie podejmowania działalności gospodarczej oraz rozwijania działalności gospodarczej, wspierania współpracy pomiędzy podmiotami wykonującymi działalność gospodarczą na obszarze wiejskim objętym LSR – w ramach krótkich łańcuchów dostaw, w zakresie świadczenia usług turystycznych, lub w zakresie rozwijania rynków zbytu produktów lub usług lokalnych,

rozwój rynków zbytu produktów i usług lokalnych, z wyłączeniem operacji polegających na budowie lub modernizacji targowisk.

- w wysokości 63,63 kosztów kwalifikowalnych – w przypadku jednostek sektora finansów publicznych, gdzie dofinansowanie wynosi 63,63 kosztów kwalifikowalnych.

Rozdział VII Plan działania

Plan działania stanowi załącznik nr 3 do LSR.

Rozdział VIII Budżet LSR

Budżet stanowi załącznik nr 4 do LSR.

Rozdział IX Plan komunikacji

1. Definicja planu komunikacji
2. Cele ogólne i szczegółowe
3. Działania informacyjne i promocyjne
4. Narzędzia oraz planowane wskaźniki
5. Grupy docelowe
6. Tabelaryczne przedstawienie planu komunikacji
7. Budżet planu komunikacyjnego

Szczegółowy plan komunikacyjny stanowi załącznik nr 5 do LSR.

Rozdział X Zintegrowanie

ZGODNOŚĆ Z INNYMI DOKUMENTAMI PLANISTYCZNYMI

Określenie celów LSR LGD „Partnerstwo dla Rozwoju”, które brzmią:

1. Innowacyjna przedsiębiorczość sposobem zachowania bezpieczeństwa ekonomicznego mieszkańców.
2. Wiedza, kompetencje i kreatywność mieszkańców kluczem dynamicznego rozwoju.
3. Nowoczesna i funkcjonalna infrastruktura publiczna gwarantem właściwego rozwoju społeczności lokalnej z zachowaniem lokalnego dziedzictwa kulturowego,

wymagało odwołania się do zapisów, istotnych z punktu realizacji LSR, dokumentów planistycznych na wyższym szczeblu. Lokalna Strategia Rozwoju LGD „Partnerstwo dla Rozwoju” powstała w zgodności z dokumentami planistycznymi na poziomie gmin, powiatu, województwa, regionu i kraju.

Zgodność z dokumentami planistycznymi na szczeblu gmin

LSR w zakresie celów i założeń jest zgodna z następującymi dokumentami gmin członkowskich:

- planami odnowy miejscowości - w zakresie planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną – zgodność z celem 2 i 3 LSR,
- miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego – w zakresie ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej – zgodność z celem 1, 2 i 3 LSR,
- Strategiami/Planami rozwoju lokalnego – w zakresie: rozwoju przedsiębiorczości i rolnictwa, efektywnego wykorzystania zasobów środowiska naturalnego i bogactwa kulturowego dla rozwoju sportu, turystyki i rekreacji oraz podniesienia świadomości ekologicznej, integracji i aktywizacji mieszkańców w celu rozwoju świadomego społeczeństwa – zgodność z celem 1, 2 i 3 LSR,
- Strategiami/Programami rozwiązywania problemów społecznych w zakresie aktywizowania lokalnej społeczności do działań zapobiegających wykluczeniu społecznemu, wsparciu na drodze samozatrudnienia i promocji zdrowego stylu życia- zgodność z celem 1 i 2 LSR,
- Programami współpracy z organizacjami pozarządowymi – w zakresie kształtowania partnerstwa z organizacjami pozarządowymi dla wspólnych działań, służących definiowaniu i zaspokajaniu potrzeb społecznych mieszkańców oraz wzmacnianie aktywności społeczności lokalnej – zgodność z celem 2 LSR,
- Programami Ochrony Zabytków, opracowanymi w gminie Rudnik i Pietrowice Wielkie – w priorytecie wskazującym na rewaloryzację dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno – gospodarczego gminy w ramach szeroko pojętej promocji wartości materialnych oraz wartości niematerialnych, dziedzictwa kulturowego w rozwoju turystyki i przedsiębiorczości – zgodność z celem 1, 2 i 3 LSR.

Zgodność z dokumentami planistycznymi na szczeblu powiatu

Przyjęte koncepcje LSR są również zgodne z dokumentami planistycznymi na szczeblu powiatu:

A. Strategią Rozwoju Powiatu Raciborskiego – w zakresie celów:

Cel strategiczny C1.: Rozwój gospodarczy powiatu raciborskiego

Cele szczegółowe:

- Wysoka atrakcyjność inwestycyjna powiatu raciborskiego oraz dogodne warunki dla rozwoju lokalnych przedsiębiorstw,
- Rozwój oferty turystycznej oraz oferty usług czasu wolnego wykorzystującej walory przyrodniczo-kulturowe powiatu

Zgodność celów z celem 1 i 3 LSR.

Cel strategiczny C2.: Wysokie kompetencje i aktywność mieszkańców powiatu

Cele szczegółowe:

- Dostępność infrastruktury i usług społecznych umożliwiających podnoszenie jakości kapitału ludzkiego powiatu w aspekcie wiedzy, umiejętności, przedsiębiorczości, aktywności społecznej i kondycji zdrowotnej,
- Korzystne warunki dla realizacji aspiracji i pomysłów młodych mieszkańców powiatu oraz trwałego wiązania ich ze swoim miejscem zamieszkania.

Zgodność z celem 2 i 3 LSR.

Cel strategiczny C4.: Silna pozycja powiatu raciborskiego w otoczeniu

Cele szczegółowe:

- Kooperacja samorządów lokalnych powiatu w planowaniu rozwoju, przygotowywaniu projektów, pozyskiwaniu środków unijnych i realizowaniu działań o znaczeniu strategicznym dla rozwoju powiatu i jego gmin
- Integracja działań samorządów lokalnych w przekształcaniu potencjałów powiatu w spójną ofertę dla inwestorów, turystów i potencjalnych mieszkańców

B. Programem Ochrony Środowiska Powiatu Raciborskiego w zakresie celów:

- podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa zgodnie z zasadą: „myśl globalnie, działaj lokalnie”.
- zachowanie bogatej różnorodności biologicznej,
- poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia – działania mające na celu promocję zdrowego stylu życia,
- osiągnięcie odpowiedniej jakości powietrza z godnie z obowiązującymi standardami - działania edukacyjne oraz popularyzujące odnawialne źródła energii, rozbudowa sieci ścieżek rowerowych.

Zgodność z celem 2 i 3 LSR

Zgodność z dokumentami planistycznymi uwzględniającymi Strategię ZIT

Cele LSR nie mogą być określone bez zgodności z przyjętą Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych:

A. Strategia Regionalnych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego w zakresie:

Cel strategiczny CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej Subregionu Zachodniego

Priorytety: - Gospodarka i miejsca pracy

- Aktywność społeczna i zapobieganie wykluczeniom.

Zgodność z celem 1 i 2 LSR.

B. Strategia Rozwoju Euroregionu Silesia w zakresie poszczególnych dziedzin tematycznych i działań w ich obrębie:

Dziedzina tematyczna: Turystyka, kultura, sport

Cele strategiczne: - Zwiększenie atrakcyjności obszaru LGD,

- Zachowanie, wykorzystanie i rozwój przyrodniczego, kulturowego i historycznego dziedzictwa obszaru
- Rozwój ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych łącznie z infrastrukturą towarzyszącą.

Zgodność z celem 3 LSR.

Dziedzina tematyczna: Edukacja, przedsiębiorczość

Cele strategiczne: - Rozwój otoczenia biznesu. Rozwój przedsiębiorczości

Zgodność z celem 1 i 2 LSR.

Dziedzina tematyczna: Ludzie i warunki życia

- Rozwój społeczeństwa obywatelskiego i działania pozostałych organizacji (łącznie z Lokalnymi Grupami Działania) w dziedzinie współpracy transgranicznej

Zgodność z dokumentami planistycznymi na szczeblu województwa i kraju

Lokalna Strategia Rozwoju wpisuje się w założenia i przewidziane cele działań zawarte w dokumentach planistycznych na szczeblu województwa i kraju:

A. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego, będąca kompatybilna z takimi planistycznymi dokumentami kraju, jak Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego (KSRR), Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK), Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK), Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności oraz zestawem strategii krajowych o charakterze sektorowym, stanowiących ramy polityki rozwoju Polski. Strategie branżowe dotyczą: zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa; innowacyjności i efektywności gospodarki; rozwoju transportu; bezpieczeństwa energetycznego i środowiska; sprawnego państwa; kapitału społecznego; systemu bezpieczeństwa i rozwoju kapitału ludzkiego. **Zintegrowanie celów 1, 2 i 3 LSR występuje w zakresie wszystkich celów strategicznych Strategii:**

Cel strategiczny: Województwo śląskie regionem nowoczesnej gospodarki rozwijającej się w oparciu o innowacyjność i kreatywność.

Cel strategiczny: Województwo śląskie regionem o wysokiej jakości życia opierającej się na powszechnej dostępności do usług publicznych o wysokim standardzie.

Cel strategiczny: Województwo śląskie regionem atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni.

Cel strategiczny: Województwo śląskie regionem otwartym będącym istotnym partnerem rozwoju Europy

- B. Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego**, kompatybilny z dokumentami planistycznymi kraju, istotnymi z punktu widzenia realizacji LSR LGD „Partnerstwo dla Rozwoju”, jak: Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”, Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, MasterPlan dla obszaru dorzecza Odry, Program Wodno - Środowiskowy Kraju, Krajowa Strategia Ochrony i Umiarkowanego Użytkowania Różnorodności Biologicznej, Krajowy Plan Działania w zakresie Energii ze Źródeł Odnawialnych, Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej.
- Zintegrowanie celu 3 LSR występuje w obszarze celu:

Cel długoterminowy w zakresie Ochrony Przyrody:

- Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu

- C. Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego** do 2030, kompatybilna z dokumentami planistycznymi kraju, istotnymi z punktu widzenia realizacji LSR LGD „Partnerstwo dla Rozwoju”, jak: Strategia wdrażania w Polsce Zintegrowanej Polityki Produktowej, Strategia Rozwoju Kraju 2020, Krajowa Strategia Ochrony i Umiarkowanego Użytkowania Różnorodności Biologicznej wraz z programem działań, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020, Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

Zintegrowanie celu 3 LSR z celami Strategii:

- I. Cel strategiczny: Zachowanie różnorodności biologicznej i georóżnorodności w dobrym stanie oraz umożliwiającym korzystanie z ich zasobów obecnym i przyszłym pokoleniom, II. Cel strategiczny: Zachowanie i ochrona obszarów o wysokich walorach krajobrazowych oraz powstrzymanie degradacji krajobrazu i przywracanie ładu przestrzennego

- D. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego**, kompatybilny z Koncepcją polityki przestrzennego zagospodarowania kraju. Zintegrowanie LSR występuje w obszarze celów:

Cel: Dynamizacja i restrukturyzacja przestrzeni województwa, w kierunkach polityki przestrzennej:

- Wykreowanie zintegrowanego regionalnego produktu turystycznego,
- Rozwijanie potencjału wewnętrznego obszarów zagrożonych marginalizacją.

Zgodność celu 1 i 2 LSR.

Cel: Ochrona zasobów środowiska, wzmocnienie systemu obszarów chronionych i wielofunkcyjny rozwój terenów otwartych, w kierunkach polityki przestrzennej:

- Racjonalne użytkowanie terenów o wysokich walorach środowiska i dużej atrakcyjności dla rozwoju rekreacji i turystyki,
- Przekształcenia terenów intensywnego rolnictwa,
- Wzmocnienie ekonomicznej siły i żywotności strukturalnie słabych obszarów wiejskich.

Zgodność celu 3 LSR.

- E. **Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego**, kompatybilny z takimi dokumentami planistycznymi kraju, istotnymi z punktu widzenia realizacji LSR LGD „Partnerstwo dla Rozwoju”, jak: Strategia Europa 2020, Strategia Rozwoju Kraju 2020, Strategia Innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”, Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020. Strategia LGD wpisuje się w punkt 4 RPO WSL o brzmieniu: Rozwój lokalny kierowany przez społeczność.
- F. **Strategia Rozwoju Kultury w Województwie Śląskim** na lata 2006-2020 kompatybilna z Narodową Strategią Rozwoju Kultury. Zintegrowanie celu 3 LSR w zakresie celu 3 Strategii: Upowszechnianie i zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu (materialnego i niematerialnego) oraz jego efektywniejsze wykorzystywanie do celów turystycznych.
- G. **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020**. Zintegrowanie celu 1 i 2 LSR z celami Strategii w zakresie celów: Cel szczegółowy 1: Wzrost zatrudnienia, Cel szczegółowy 2: Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych, Cel szczegółowy 3: Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, Cel szczegółowy 5: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli.
- H. **Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014 – 2020**. Zintegrowanie celu 1 i 2 z celem CT8 Programu, jego priorytetami inwestycyjnymi: 8ii trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, 8v. przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, 8vi aktywne i zdrowe starzenie się.

SPOSÓB ZINTEGROWANIA WEWNĘTRZNEGO LGD W CELU KOMPLEKSOWEJ REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ

• Podejście LEADER już w samym założeniu ma za zadanie zintegrować różne sektory, grupy społeczne i zasoby do wspólnego rozwoju. Dlatego też przedsięwzięcia planowane w ramach LSR były wypracowywane przez szerokie spektrum sektorów lokalnych reprezentujących całą społeczność objętą działalnością LGD, efektem czego jest współdziałanie podmiotów i wykorzystanie wielu zasobów w realizacji poszczególnych przedsięwzięć w ramach LSR, wprowadzając w ten sposób nową jakość w procesie rozwoju.

Jednym z przykładów podejścia zintegrowanego mogą być przedsięwzięcia realizowane w zakresie Celu szczegółowego LSR: Inicjowanie działań na rzecz rozwoju rynków zbytu dla lokalnych usług i produktów. W realizacji działań, mających na celu promocję lokalnych produktów i usług, tworzenie lokalnej marki oraz tworzenie i rozwój innowacyjnych form zbytu produktów i usług, niezbędne jest współdziałanie trzech sektorów, tj.: społecznego jako wytwórcy produktu lokalnego w kategorii rękodziela, gospodarczego również jako wytwórcy produktu lokalnego lub usługi, ale również jako sfery dbającej o rynek zbytu produktów i usług, publicznego – w zakresie szeroko rozumianego promowania produktu i usługi, być może również jako konsumenta, tworzącego rynek zbytu.

W zakresie tworzenia wspólnej marki, np. dla zdrowej żywności, dodatkowo angażowane będą różne branże działalności gospodarczej, mianowicie rolnictwa (produkującego zdrową żywność), handlu (zajmującego się zbywaniem gotowych produktów), jak i usług gastronomicznych (przyciągających klientów i turystów na dania markowe z lokalnych produktów).

Wiele przedsięwzięć zakłada również wykorzystanie wspólne zasobów kulturowych, przyrodniczych czy historycznych, zapewniając równocześnie objęcie swoim zasięgiem całego obszaru LGD. Jednym z planowanych przedsięwzięć tego typu jest „Finansowanie inicjatyw związanych z promocją, jak i realizacją systemów integracji atrakcji turystycznych całego terenu LGD”. Realizacja przedsięwzięcia pozwoli zaprezentować w jednej publikacji ogromne dziedzictwo kulturowe, wyjątkowe zabytki historyczne, jak i niepowtarzalne piękno krajobrazu. Pozwoli to na zachęcenie szerokiej rzeszy turystów do odwiedzenia naszego terenu.

Kolejnym przykładem przedsięwzięcia, będącego płaszczyzną współdziałania wszystkich sektorów są przedsięwzięcia w zakresie celu I: „Szkolenia, wizyty studyjne i wsparcie merytoryczne dla osób planujących rozwój działalności gospodarczej” oraz przedsięwzięć celu II: „Finansowanie projektów edukacyjnych w zakresie nabywania umiejętności aktywnego funkcjonowania w wirtualnym świecie i korzystania z elektronicznych zasobów”, „Wzmacnianie umiejętności rozwojowych organizacji społecznych” oraz „Warsztaty specjalistyczne, szkolenia, wizyty studyjne ważnym elementem rozwojowym i aktywizującym mieszkańców”, w realizacji których konieczny jest udział sektora społecznego, jako głównego beneficjenta podejmowanych działań, sektora gospodarczego jako realizatora szkoleń, warsztatów, usług doradczych, docelowego źródła wiedzy i dobrych praktyk dla wizyt studyjnych i sektora publicznego w celu zapewnienia lokalu i sprzętu niezbędnego do realizacji powyższych działań. Sektor

gospodarczy dodatkowo, może również zostać beneficjentem działań, pozwalając w tym momencie na angażowanie różnych branż działalności gospodarczej.

Rozdział XI Monitoring i ewaluacja

1. Cel procedury
  2. Zakres procedury
  3. Założenia ogólne
  4. Przebieg procedury
  5. Opis etapów monitoringu i ewaluacji wraz z podmiotem odpowiedzialnym za ich realizację
- Szczegółowa procedura stanowi załącznik nr 2 do LSR.

Rozdział XII Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

W dniu 23.11.2016 r. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo dla Rozwoju” zwróciło się z pisemnym zapytaniem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach czy dokument Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (LSR) Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo dla Rozwoju” kwalifikuje się do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, o której mowa w Dziale IV ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.2013.1235 ze zmianami)? W otrzymanej odpowiedzi z dn. 03.12.2015 r. sygn. akt WOŚ.410.567.2015.MG, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach dotyczącej udzielenia informacji w sprawie kwalifikacji do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (LSR) Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo dla Rozwoju” Regionalny Dyrektor wyjaśnia, co następuje. Przedmiot będzie stanowił instrument realizacji założeń Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+” poprzez realizację priorytetów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, a także częściowo Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020. Strategia jest uszczegółowieniem powyższych dokumentów dla określonych obszarów. Uszczegółowienie określone w tym dokumencie to wskazanie celów ogólnych, szczegółowych i przedsięwzięć, które są zgodne z wytycznymi odnoszącymi się do perspektywy finansowej 2014-2020. W ww. Strategii zostaną uwzględnione planowane do realizacji przedsięwzięcia, co do których mogą mieć zastosowanie przepisy art. 47 przywołanej ustawy, oraz że realizacja postanowień tego dokumentu może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko. Strategia Rozwoju Lokalnego (LSR) to dokument o charakterze strategicznym, który nie przesądza o konkretnych lokalizacjach przedsięwzięć, technologii stosowanej w trakcie ich realizacji, a potem funkcjonowania. Przedsięwzięcia wskazane w analizowanym dokumencie są jedynie wstępnymi koncepcjami, których skonkretyzowanie nastąpi dopiero poprzez wybór projektów do realizacji. Możliwe oddziaływanie na środowisko przedsięwzięć realizowanych w wyniku wdrożenia Strategii będzie rozpatrywane podczas procedowania możliwości finansowania poszczególnych inwestycji. W przypadku zamierzeń, które mogą znacząco oddziaływać na środowisko zostanie

przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko, w trybie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.). Analizy w ramach powyższej procedury, stanowiąc będą podstawę do podjęcia decyzji o dopuszczalności realizacji, a w szczególności zakresie danej inwestycji. Jednocześnie Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach informuje, że zaopiniował pozytywnie następujące projekty poddane strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko:

- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

W związku z faktem, że Strategia Rozwoju Lokalnego będzie stanowić instrument realizacji założeń Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego realizowanych w priorytetach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego, dla których sporządzono prognozę oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska nie widzi konieczności przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (LSR) Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo dla Rozwoju”, pod warunkiem spełnienia kryteriów wymienionych w art. 49 ww. ustawy.